BUDAPEST, 1942. SZEPTEMBER 30. — II. ÉVFOLYAM 40. SZÁM.

Ára: 20 fillér

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

A HONVÉDVEZÉRKAR FŐNÖKE
A SZOVJETFRONTON

HONVÉDEINK

PÁNCÉLTÖRŐ ÁGYÚ TÜZHARCBAN VALAHOL A SZOVJETFRONTON
(Varsányi Ferenc százados harctéri rajza.)

HONVÉD MEGFIGYELŐÁLLÁS
a keleti fronton

GRÁNÁTVETŐ
a szovjetfront magyar frontszakaszának egyik fedezékében

GOLYÓSZÓRÓ ŐRZI
a megfigyelő jól álcázott helyét a szovjetfront magyar szakaszán

Katonai kitüntetések

Szabó József honv., Hrottkó Gyula honv., Ricza Lajos honv., Illés László honv., Truszka József honv., Pipó Sándor honv., Vollai Lajos honv., Szabó Kálmán hdp. őrm., Asbóth István őrm., Sziklai István tiz., Sámson Ferenc tiz., Nyitrai István tiz., Fazekas Károly szkv., c. őrm., Céberer András szkv., Tóth György tiz., Bögöthy Lajos hdp. őrm., Pathy Gyula hdp. őrm., Diósi Pál hdp. őrm., Hargitai Zoltán hdp. őrm., Takács András hdp. őrm., Horváth József c. őrm., Márkus Sándor karp. c. szkv., Orbán Kálmán szkv., Baranyai Dezső szkv., Lalák Lajos c. szkv., Füzi Bálint tiz., c. szkv., Koszó István tiz., c. szkv., Bakos József tiz., c. szkv., Kukoda András tiz., c. szkv., Isaszegi István tiz., Szili László tiz., Hátas Ernő tiz., Herr András tiz., Tóth Imre tiz., Takács Imre tiz., Kiss László tiz., Szeller András tiz., Domonkos István őrv., c. tiz., Górácz István őrv., c. tiz., Sajtos János őrv., c. tiz., Szilárd Ferenc őrv., c. tiz., Szalontai István őrv., c. tiz., Marokházi György őrv., c. tiz., Üveges Károly őrv., Benis László őrv., Magyar József őrv., Zsiga János őrv., Szijjártó István őrv., Éliás József őrv., Énekes János c. őrv., vitéz Németh József c. őrv., Dobos József c. őrv., Németh Ferenc c. őrv., Szolga János c. őrv., Cseter János c. őrv., Holpert István c. őrv., Varga Ferenc c. őrv., Erdélyi Károly c. őrv., Nagy Jenő honv., Illikmann József honv., Preklet György honv., Németh Ferenc honv., Takács Imre honv., Kovács Kálmán honv., Gál József honv., Ledács Kiss Károly honv., Takács András honv., Elmer József honv., B. Horváth János honv., Demeter Ferenc főtörm., Bátki József hdp. őrm., Kappány Antal hdp. őrm., Marton Gyula hdp. tiz., c. őrm., Fábián Lajos hdp. tiz., c. őrm., Nagy Imre őrm., Kovács János őrm., Bodor Márton őrm., Lantos János őrm., Dóra József szkv., Tóth Károly szkv., Bódis György szkv., Farkas József szkv., Zsoldos Károly szkv., Farkas Béla tiz., c. szkv., Rutai János c. szkv., Dávid József c. szkv., Deli János c. szkv., Cser Ferenc tiz., Anderkó József tiz., Szántó István tiz., Berics Ferenc tiz., Kovács Géza őrv., c. tiz., Molnár Itsván őrv., c. tiz., Kertesz Gyula c. tiz., Fenyvesi József c. tiz., Hende Géza őrv., Kreitl János őrv., Varga Izidor őrv., Sass Kálmán őrv., Schwind György őrv., Weigl János őrv., Gaál István őrv., Fébert Imre honv., c. őrv., Holczinger Antal honv., c. őrv., Arnhold Nándor honv., c. őrv., Kovács János honv., c. őrv., Strancti Ignác honv., c. őrv., Bene József honv., c. őrv., Horváth Lajos honv., c. őrv., Horváth Lajos II. honv., c. őrv., Horvath József honv., Varga István honv., Huszár Károly honv., Kosik István honv., Hár Simon honv., Szalay József honv., Pass Ferenc honv., Prikob György honv., Miczán János honv., Németh Máté honv., Kaczor Péter honv., Buda Lajos honv., Popovics Ferenc honv., Manicza György honv., Berle Elek honv., Unger András honv., Gyercán Péter honv., Onc Demeter honv., László József honv., Nagy János honv., Gőcze János honv., Szalay József c. főtőrm., Tóth László tiz., Fejes Gyula tiz., Vági Mihály tiz., Gyarmathy Imre hdp. őrm., Kele Jenő szkv., Hoklics Ferenc szkv., Keszei István szkv., Bedő Károly szkv., Sági Károly tiz., c. szkv., Kövesdy István c. szkv., Csemba István c. szkv., Pusztai Ferenc c. szkv., Horváth József tiz., Horváth István tiz., Mihályka József tiz., Lősze Imre tiz., Kertész Sándor őrv., c. tiz., Iványics Ferenc c. tiz., Kovács József c. tiz., Kövesdi István c. tiz., Tóth István őrv., Jánka Ferenc őrv., Vanku Péter honv., c. őrv., Szabó István c. őrv., Halász Ferenc c. őrv., Németh János c. őrv., Lamm Frigyes c. őrv., Czank András c. őrv.

SOPRONFALVY JENŐ
ezredes, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

NÁRAY LAJOS
alezredes, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal, Magyar Katonai Bronz Érdemérem a Hadiszalagon

vitéz nemes bazédi és körpenyesi KONTZ SÁNDOR
vezérkari százados, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

FÜLÖP ISTVÁN
főhadnagy, Kormányzói Dicsérő elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

RÉTHY JÓZSEF
hadnagy, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

ACHIM JÁNOS
zászlós, Kormányzói Dicsérő Elismerés a Hadiszalagon a Kardokkal

HORVÁTH JÁNOS
őrmester, Magyar Bronz Vitézségi Érem

FRONTSZAKASZÁN

A HONVÉDVEZÉRKAR FŐNÖKE
a szovjetfronton, az egyik csapattestnél tett látogatása során. A vezérkari főnök egy őrmesterrel beszélget ←

MEGBESZÉLÉS BEVETÉS ELŐTT
a századparancsnoknál →

ELŐNYOMULÁS
a Don mentén egy szovjetfalu határában →

VALAHOL A TULSÓ PARTOT,
a szovjetvonalon túli hegyoldalt kémleli a századparancsnok távcsöve ←

HONVÉD ROHAMCSAPAT HARCA
egy szovjet-pályaudvar elfoglalása során

A SZOVJETFRONT KITÜNTETETT MAGYAR HŐSEI:

TAKÁCS IMRE
tizedes, Magyar Bronz Vitézségi Érem

HOFFMANN JÓZSEF
őrvezető, Magyar Bronz Vitézségi Érem

SZALÓKI ISTVÁN
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem (Kétszer)

BAKOS ISTVÁN
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

SZEMETES LÁSZLÓ
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem (Kétszer)

DOBROCSKA JÁNOS
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

NOÉGL EDE
honvéd, Magyar Bronz Vitézségi Érem

MAGYAR KÉPHÍRADÓ

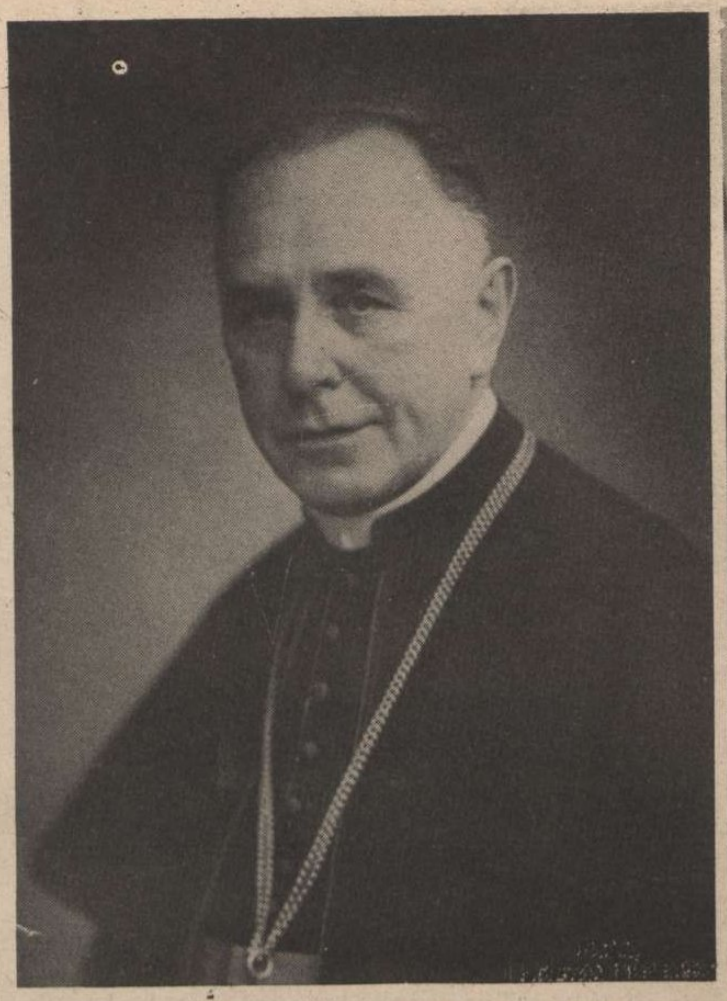

GLATTFELDER GYULA
az új kalocsai érsek

VITÉZ NAGYBACZONI NAGY VILMOS
vezérezredes, az új honvédelmi miniszter

MAGYAR-SVÉD ATLÉTIKAI MÉRKŐZÉS

zajlott le a budapesti Beszkárt-pályán, szép versenyszámokkal és jó eredményekkel

A magyar Vermes győztes távolugrása (7.36 m.)

Remek felvétel G. Peterson győztes gerelydobásáról (70.76 m.)

Sebesült honvédek a svéd-magyar atlétikai mérkőzés nézőterén

A LEGSZEBBEN DÍSZÍTETT MAGYAR VASÚTI ÁLLOMÁS virágdísz a Soroksári-úti MÁV-állomáson. A kertész-remekeknek beillő virágdísznek megérdemelt nagy sikere van

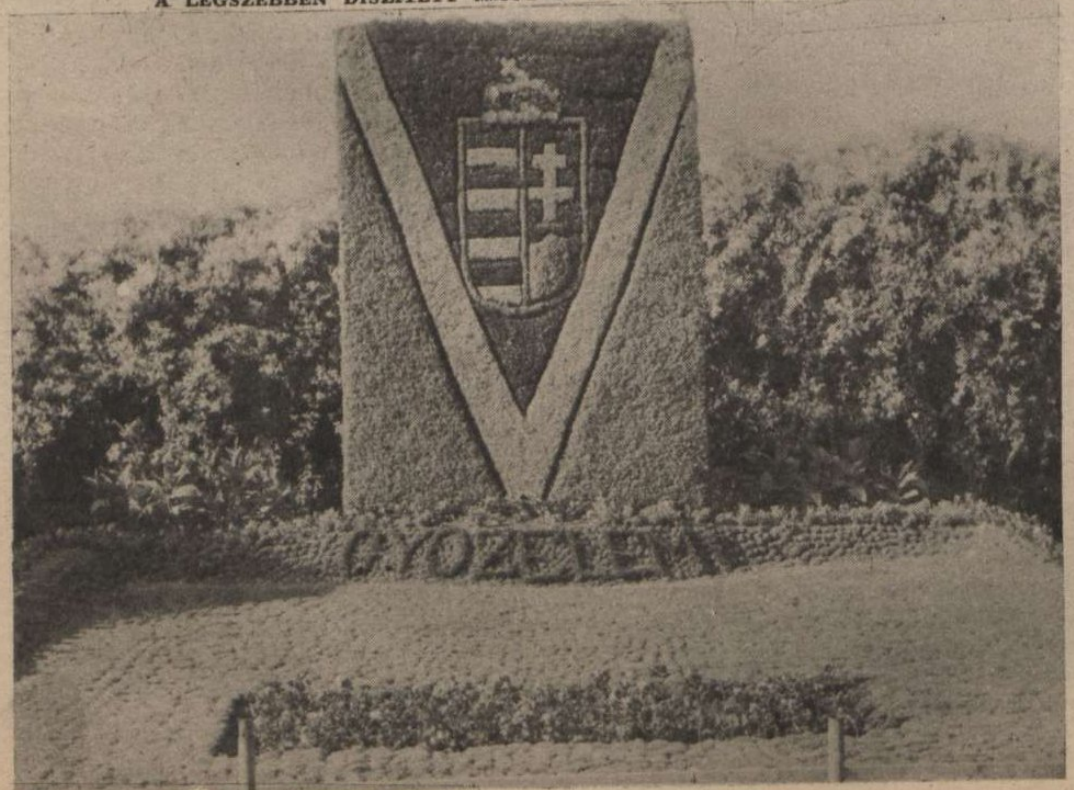

A MAGYAR FIÚZÁR

HÉTRŐL HÉTRE

V

vitéz Szombathelyi Ferenc

vezérezredes, a honvéd vezérkar főnöke, a keleti hadszíntéren küzdő magyar csapatok meglátogatása után, rendkívül fontos nyilatkozatot adott harctéri benyomásairól. Hangoztatta a honvéd vezérkar főnöke, hogy a magyar katona kemenyen harcol a Don mentén s nem marad el senki mögött a hősi helytállásban. Az egyes fegyvernemek: gyalogosok, repülők, páncélosok, tüzérek és huszárok vállvetve küzdenek egymás mellett s az egyéni teljesítmények is kiválóak. A kemény küzdelem a magyar katona minden képességét próbára tette, de a honvéd megállotta a próbát és harcedzett lett. „Mi, öregebb katonák" — mondotta vitéz Szombathelyi Ferenc, — „akik már egy háborút végigcsináltunk, tudjuk, hogy milyen nehéz az út, amíg egy hadsereg a háború nehéz helyzeteibe beletörik s azokon úrrá lesz. Ezt a nehéz útat egyetlen hadsereg sem kerülheti el. Szövetségeseink már az előző években végigjárták ezt. A magyar katona teljesítményei különösen kidomborodnak akkor, ha meggondoljuk, hogy a trianoni pacifizmus kényelmes gondolatköréből és érzelmi világából, bár fegyveres, de harcok nélküli megszállások könnyű, látszólagos katonai sikereiből kellett hirtelen, komoly háborúba lépnie a világ egyik legjobban felfegyverzett és legelszántabb ellensége ellen, amely bőven rendelkezik haditapasztalatokkal ..." Ez az egyenes beszéd megragadja a magyar lelkeket! Világviharban állunk, a magyar létet védelmezzük kegyetlen tusákban s egy férfias nemzetnek nincs semmi szüksége a feladatok, veszedelmek és csaták megpróbáltatásainak eltitkolására. Tudja meg minden ember idehaza, a lelke mélyéig megrendülten, hogy évszázadok harcát vívjuk s a haláltól csak a győzelem ment meg bennünket! Győzni kell s a győzelmi akarat el kell, hogy söpörje az útból az önzést, a léhaságot, a közönyt, a nemtörődömséget s a gazdasági és politikai aljas spekulációt! Kállay Miklós miniszterelnök is azt hangoztatta a hét folyamán, hogy „aki nem érzi át, hogy milyen kötelességet ró a háború az itthoniakra, azt meg kell erre tanítani. Nem azokat az időket éljük, amikor bárki is elkerülheti sorsát, amikor ki lehet bújni a kötelességteljesítés alól; ma szembe kell nézni a feladatokkal s aki erre önként nem vállalkozik, az nem magyar, az nem tisztességes, azt ki kell közösítenünk magunk közül. Ez a társadalom feladata, a méltó büntetés pedig az államhatalom kötelessége ..." Legyen hát erkölcsi törvény ez a miniszterelnöki szózat s egészítse ki azt vitéz Szombathelyi Ferenc üzenete az ifjúsághoz: Ma szentimentalizmusnak nincs helye. Ma cselekedetek kellenek. Bátrak, határozottak, erélyesek!..."

Mi lenne?..

Mi lenne, ha véget vetnénk a háború végéig minden kétértelmű, burkolt sajtónyavalygásnak, amely csak a véres, nehéz küzdelemről próbálja elterelni a közfigyelmet? Mi lenne, ha nem vitatkoznánk, rejtett oldalvágásokkal a magyarok származásáról heteken át, hanem a magyarság jövendőjének útjait keresnénk közakarattal? Mi lenne, ha mindenki nyíltan megvallaná, hogy hol áll, mit akar, merre néz és milyen célokat szolgál? Mi lenne, ha a semlegesség gyöngítő szellemének képviselőit egyelőre kisöpörnénk a magyar közéletből? Mi lenne, ha csak olyan férfiak vezethetnének, — közéletünk minden területén, — akik félreérthetetlenül, életre-halálra, nyíltan és egyenesen elkötelezték magukat, háborús céljaink és az új Európa mellett? Mi lenne, ha a rémhírterjesztők s a destruálók kivétel nélkül internáló táborba kerülnének? Mi lenne, ha vaskézzel fékeznénk meg minden gazdasági rablást s visszaélést a háború ideje alatt? Mi lenne, ha a puritán élet parancsát senki sem szeghetné meg büntetlenül? Mi lenne, ha az új világ törvényeit mindenki betartaná? Mi lenne, ha a közéleti tisztaság iratlan szabálya maradéktalanul érvényesülne? Mi lenne, ha egy szív dobogna, egy akaratban, idehaza és a fronton? Mi lenne, ha a lemondás, az áldozatkészség, az értelmes segítés és a feltétlen bajtársiasság érvényesülő ereje megszüntetne minden keserűséget és bíralatot? Mi lenne, ha minden idegszálunkat és izmaink acélosságát nemzeti feladataink megoldására fordítanánk? Mi lenne, ha a történelmi hivatás és elhivatottság fanatikus hite túláradna a kis gyűlölségeken és hétköznapi hasznokon s a magyarság felszabadult, régi nagysága boldog, elégedett országot teremtene a harcosoknak és a dolgozóknak! Mi lenne?...

A tehetségvédelem

a legjobbak kiválasztása s azok előresegítése minden ország és nép egyik legfontosabb kulturpolitikai feladata. És mert hisszük, mélyen és igazán ennek a tételnek nemzeterősítő igazságát, azért ellenzünk meg minden kontár s a lényeget elsikkasztó megoldást! A modern neveléstudomány hatalmas, külön ágazata foglalkozik a tehetségkutatás módszereivel s a feltűnő, fiatal szellemi erők kiválasztásának és intézményes megsegítésének szervezeti kérdéseivel, de eddig még soha, sehol nem jutott eszébe komoly tudósnak, a „kitűnőek" iskolájának felállítása. Maradjunk csak egyszerű, józan ésszel, ennél a tudománytalan fogalomnál s próbáljuk megfejteni, hogy mit jelent s mit ér a gyakorlati életben?... Az első kérdés: — akkor lesz kitűnő a gyerek, amikor beiratják a Kitűnőek Iskolájába, vagy csak akkor, amikor már elvégezte a tananyagot s túlesett a nevelésen?.. Ha a nevelési folyamat végére kitűnősül, akkor mi jogon hordozza diákkorában a „kitűnő nevet?... A második kérdés: — miben kitűnő ifjakat akarnak összeválogatni az új iskolába? Vagy együtt lesz 40—50 ifjú egy iskolában, akik közül az egyik a matematika, a másik az irodalom, a harmadik a technika területén mutat rendkívüli hajlamokat? Vagy talán bölcseleti iskolát akarnak teremteni, előképzés nélkül? Talán egyetemes zseniket próbálnak faragni, jobb sorsra érdemes magyar ifjakból s beléjük nevelik a gőgösséget idejekorán, hogy ők válogatott „kitűnőek"..? A nevelő kezében egyszerű borzalom lesz Zilahy Lajos terve, akárhogy ütik mellette a nagydobot. Ha a terv rajongói rossznak ismerik a mai középiskolai rendszert, ám dolgozzanak a korszerű reformokért. Ha pedig az elkallódó magyar tehetségekért óhajtanak dolgozni, teremtsenek olyan internátust, ahol otthont, tisztes életet és munkalehetőséget biztosítanak az anyagiakban szegény és a szellemi képességeikben erős magyar tehetségeknek! Ez a súlyos szükség Magyarországon. Fedél, otthon, szerény, de gondtalan élet azoknak, akik a középiskolában, a műegyetemen s az összes főiskolákon már eredményekkel megmutatták vasakaratukat és szellemi erejüket. Alulról pedig válogassanak állandóan új és új jelölteket a megürülő helyekre. Így segíthetnek — komolyan. De egy még nem létező iskoláról, elfacsarodott lázzal, mint az egyetlen, a felülmúlhatatlan „Iskola" tüneményéről írni, — bizony nagy felelőtlenség. Igaz, hogy könnyű agyondícsérni azt, — ami nincs...

Kétségbeejtő

bizonytalanság és naiv részrehajlás dúl a magyar társadalomban, közéletünk alapvető kérdései körül. Az elmúlott héten sűrű és tömény állítások betűhalmazát olvastuk végig a liberális sajtóban a szellemi elit uralmának szükségéről, csak éppen arról nem esett szó, hogy kik tartoznak hát a szellemi elithez?... Hiszen tudjuk úgy nagyjában — egészében, hogy kiket reklamálnak a közügyek élére, dehát nehéz dolog a tervekkel, álarc nélkül a nép elé állani. A szép szavakkal elsóhajtozott „szellemiség" lárvája mögött ott nyüzsög elégedetlenül a liberális kornak minden levitézlett csatlósa, a rémhírterjesztők, savanyúak, sértettek, reakciósak és dúsgazdag nyugtalankodók serege. Ezek a „szép lelkek" elkeresztelték önmagukat elitnek s meredten és kölcsönviszonyban bámulják egymás nagyságát. „Hogy te milyen nagy vagy, Zsigám", — mondja az egyik, de a másik már ráolajoz a dícséretre: „Te mondod ezt nekem Rafael, Te, a legnagyobb!..." A kellemetes társaság betéve tudja a szellemi elit szabályzatát. Elit Rafael mindenekelőtt botrányosnak tartja a zsidókérdés emlegetését. Olyan nincs és ha van, jó. Egykét igazgatósági tagság elfér a konyhán. Elit Rafael nem magyar származású, de természetesen törzsökös... Elit Rafael minden alkalommal elmondja, hogy bizonyos rossz híreket hallott a frontokról s „nem lehet tudni, hogy mi lesz kérlelekalássan..." Elit Rafael megvet minden szélsőséget s imádja a csöndet, az úri fecsegést és a szilárd nyugdíjat. A háborút úgy kezeli, mint a szomszédok baját, a reformokat már szükségtelennek tartja a saját életidejére s az agytekervényeiről úgy távolítja el a súlyos nemzeti gondokat, mint a monokliról a leszálló finom port. Elit Rafaelnek csak egy kínzó, sértő bánata van: — nem érti, hogy miért nem az ő fajtája vezet?... Miért ne lehetnének ők a vezetők, amikor soha életükben semmit sem csináltak, csak engedték gyeplőtlenül rohanni a végzet útján a zsidó kizsákmányolást, a lagymatag pacifizmust, a közgyengeséget és az egyéni rablásokat. Közben hazafias mekegésekkel emelték poharukat arra, ami éppen adódott... Ezt a szellemi elitet szívesen látnák a zsidók az első vonalban. Micsoda szép élet lenne, néhány hétig talán, de a nemzet nem engedheti meg az ilyen halálos tréfákat Elit Rafaeléknek sem...

Heti zs-krónika:

Ötven darab izraelitát 87.000 pengő pénzbüntetésre és 28 napi elzárásra ítéltek a zsidótörvény kijátszása miatt. Az elítélt zsidók csodálatos összhangban képviselték az összes szakmákat, a nyomdaipartól, az artistaközvetítőn át a faüzletig. Váltakozik a szakma, de egyforma a zsidó?... Tauber Mihály zsidó házmester, három rendbeli izgatás, rémhírkoholás és rágalmazás miatt 1 évi fogházbüntetést kapott. A lakókat izgatta a háború ellen. Vajjon Moszkvában is pacifista lenne a galambnevű héber?.. Alexander Zukkermann kievi születésű kereskedőt megvesztegetés bűntette miatt, Budapesten letartóztatták. Ezért kár volt idáig jönni... Friedmann Adolfné budapesti kalapgyárost megvesztegetés miatt letartóztatták. Tíz darab 100 pengőst dugott a könyvszakértő táskájába. Hány ezrese maradt — a kalapdobozban?... Fleischann Tóbiás munkácsi „textiles", iparigazolvány nélkül, hatalmas raktárt tartott a munkácsi zsinagóga pincéjében, az életösztönökből fakadó árdrágítás okából. Hányadik zsinagóga pincéjében találtak már rejtett árut?... Spitzer Károlyt lánckereskedésért 1 évi börtönre ítélték. Kicsit hosszú volt a lánc?... Klein Oszkár kispesti zsidó, vesztegetésért 3 havi fogházban részesült. Benne lesz a mérlegben?... Deutsch Albert volt budapesti ügyvédet, csalásokért 10 hónapi börtönre ítélték. Nem tudta összeegyeztetni a zsidó jogszokást és a magyar törvénykönyvet?... Kitajer Gyula zsidó szabósegéd, fajgyalázásért 16 hónapot ül. A fővárosi Statisztikai Hivatal adatai szerint egy hónap alatt 133 fajgyalázó zsidó ellen indult eljárás. Mi ez, kérem? Nem bírnak a zsidók magukkal?... Pest vármegye, vitéz Endre László alispán javaslatára eltiltotta a vármegye tiszti ügyészeit attól, hogy zsidó fajú feleket, akár peres, akár pereken kívüli ügyekben képviseljenek. Ez a tiszta, becsületes állásfoglalás követésre méltó az összes nemes vármegyékben! Franciaországban 4000 romániai zsidót szedtek össze s internálótáborba helyezték el őket. Boliviában törvényjavaslatot tárgyalnak a zsidók bevándorlása ellen. A zsidót megdícsérik időnként a demokratikus államokban, de hacsak lehet, nem fogadják be. Amiben nekik is igazuk van...

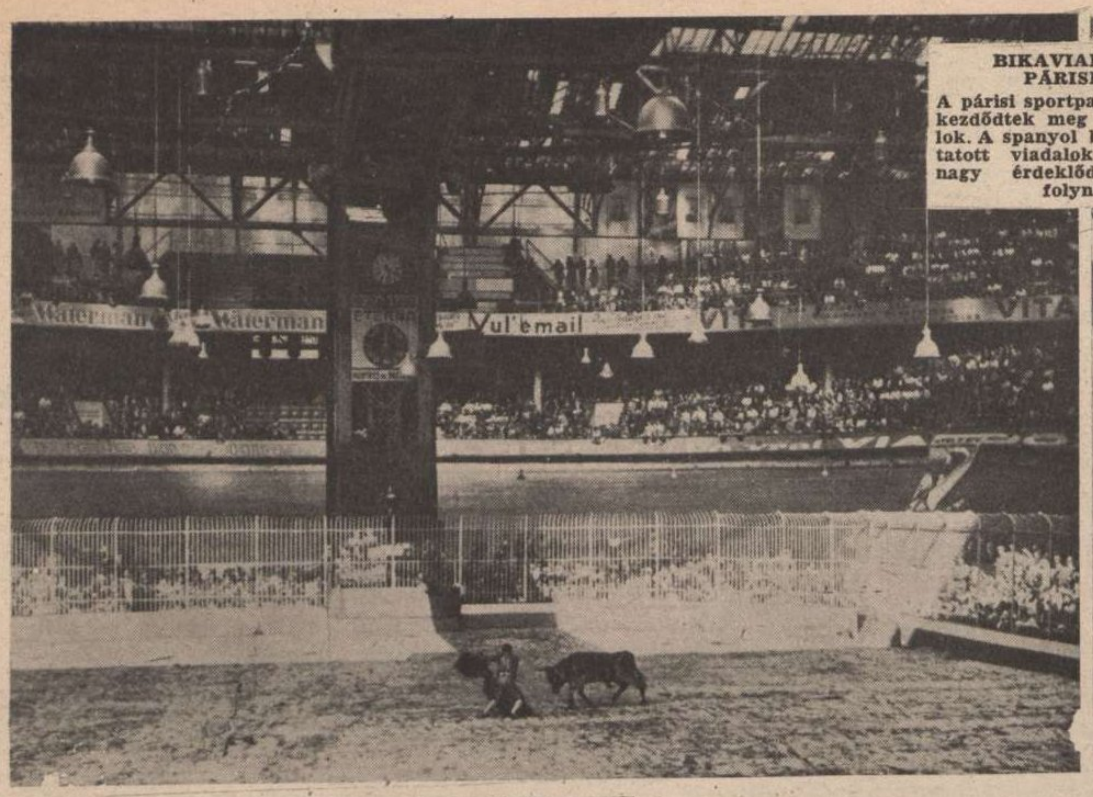

BIKAVIADALOK PÁRISBAN

A párisi sportpalotában most kezdődtek meg a bikaviadalok. A spanyol bikákkal folytatott viadalok a párisiak nagy érdeklődése mellett folynak

BRAZILIA LÉGOLTALMI ÓVÓHELYEKET ÉPÍT

nagyszámban és sürgősen. Képünk az első nyilvános óvóhely építéséről készült Brazília fővárosában, Rio de Janeiro-ban. Háttérben a brazil pénzügyminisztérium kupolás épülete

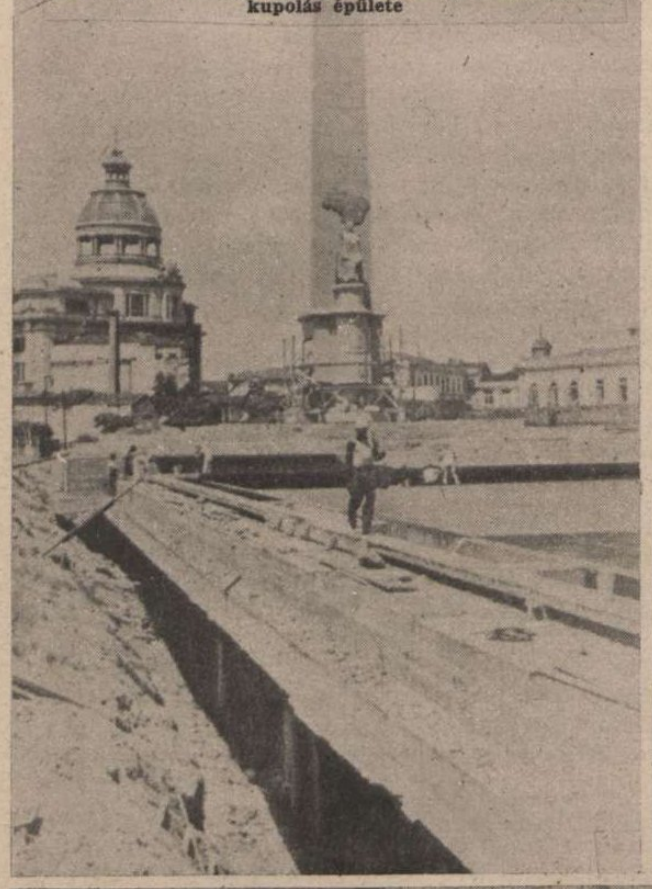

VILÁG ÚJSÁG

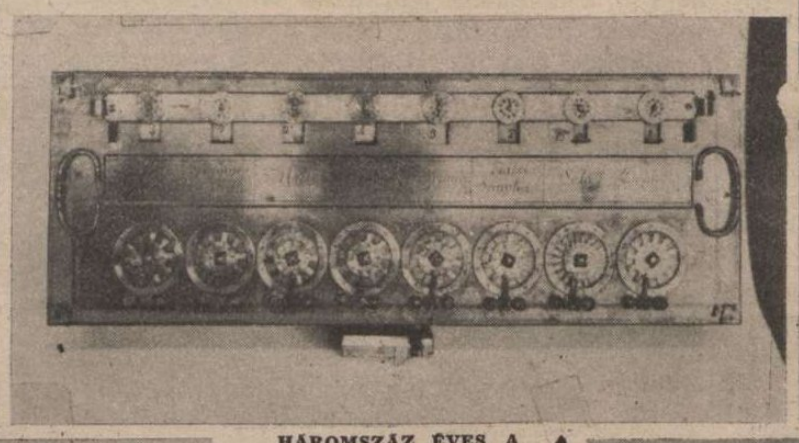

FELVONULÁS ISZTAMBULBAN

a török nemzeti népviselet ünnepi hetén

HÁROMSZÁZ ÉVES A SZÁMOLÓGÉP

300 évvel ezelőtt, 1642-ben konstruálta Pascal az első számológépet. A finommechanika nem jellemzi Pascal első modelljét, csak az a kérdés, hogyan lehetett számolni rajta?

HARADA,

Japán festő kiállítása most nyílt meg Berlinben. Rihaku Harada az új-klasszikus japán iskola művelője és berlini kiállításával nagy sikert aratott

A LEGÚJABB ŐSZI TURBÁN

jersey-anyagból, azonos anyagú kesztyűvel

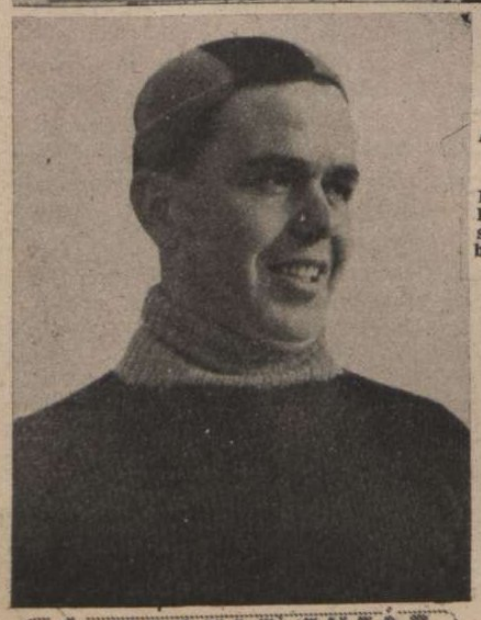

A NÉMET GYORSKORCSOLYÁZÓ BAJNOK

Franz Bieser, aki a keleti fronton szerzett sebesülését egy táborikórházban heverte ki

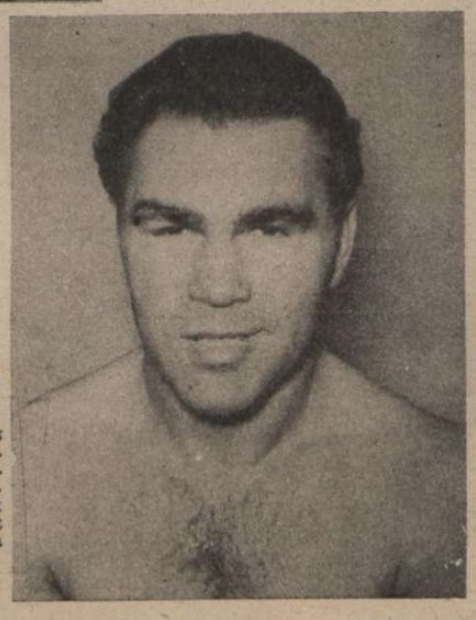

MAX SCHMELING,

aki a krétai ejtőernyős támadásnál megsebesült, mégegyszer visszatér a szorítókötelek közé és utána csak a katonai alakulatokat fogja az ökölvívásra oktatni

EMLÉKEK A SZOVJETFRONTRÓL

Irta: vitéz IMRÉDY BÉLA

Az oroszországi hadjárat első heteiben a híres orosz várháromszög elfoglalásánál német kézre jutott egy orosz vezérkari térkép, mely a tervezett nagy orosz támadóhadjárat előnyomulási vonalait ábrázolta. Lapjaink is megemlékeztek erről a nemcsak katonai, hanem történelmi érdekességű dokumentumról. Vakítóan éles fényt vetett ez a térkép a sztalini politikára, amely belátva, hogy ideologiai propagandával a művelt népeket nem lehet megnyerni a proletár világforradalom eszméinek, fegyveres erővel akarta Európára erőszakolni torz társadalmi elképzeléseit. Minket magyarokat már csak azért is különösen érdekelt ez a vázlat, mert ma is élénken szemünk előtt áll az a merész ív, mellyel a támadó vörös hadsereg déli oszlopa a Kárpátokon át Budapest felé kanyarodott volna le. Kétkedő, vagy önös érdekeiktől elvakított lelkek egyhamar megfeledkeztek erről a mementóról, megfeledkeztek arról, hogy a menekülést szamunkra és Európa számára az 1941. év június 22. hozta meg, a XX. század történelmének ez a nevezetes napja, amikor a fenyegető vörös inváziót lehetőségét egyszersmindenkorra kikapcsolta az óriási erejű német elővágás. Emiatt a vétlen vagy akaratos feledékenység miatt nem lesz felesleges újra meg újra beszélni arról az orosz készülődésről, amely az áthatolhatatlanul elzárt határok mögött, az összeesküvésben jártas orosz forradalmár vezetőréteg hihetetlen titoktartása mellett félelmetes arányokban kezdett kiteljesedni, nem lesz felesleges személyes élmények és tapasztalatok világánál feleletet keresni arra a kérdésre, vajjon csakugyan egy nagy támadó hadjárat előkészületei folytak-e szovjet földön, avagy egy újszerű államvezetési és társadalomszervezési kísérlet gyanakvása a „burzsuj" államok elnyomó törekvéseivel szemben csupán egy védekező háborúra igyekezett népét felvértezni.

Vegyük röviden sorra a többé-kevésbbé általánosan ismert tényeket: 1. a katonai felkészültség méretei egymagukban teljes értékű, tehát a háború kitörésekor **támadó hadjárat folytatására is alkalmas** ármádiáról tanuskodnak. 2. Előtérbe volt helyezve **a különlegesen támadó célokat szolgáló fegyvernem,** a páncélosok fejlesztése. Ugyancsak feltűnő a lovasságnak a többi európai hadsereghez mérten igen magas arányszáma. 3. **A vasúti hálózat viszonylagos sűrűsége éppúgy, mint a kevésszámú műút a nyugati országrészekre esik;** a vasuti hálózat telepítése, valamint a vasuti parknak négytengelyes, 50 tonnás zárt és nyitott teherkocsik gyártásával különösen nagyméretű anyagszállításokra alkalmassá tétele, ugyancsak **a készülő támadás feltevését igazolják.** 4. Az ipari fejlődés tagadhatatlan teljesítményei egészen egyoldalúak; a tömegek életszínvonalának emelését szolgáló iparok csenevész volta szembetűnő, míg **a hadiipart és segédiparágait a legteljesebb energiakifejtéssel építették ki.** 5. Az ifjúságot **már a népiskolában** kezdték a katonai ismeretekre, sőt a fegyverek kezelésére oktatni. Magam láttam népiskolában egy igen érdekes térképet, mely a mult század eleje óta viselt orosz háborúkat ábrázolta rendkívül szemléletes módszerrel. Külön érdekességének találtam, hogy a Napoleon utánpótlási vonalai ellen Szmolenszk—Vjazma—Brianszk táján megszervezett partizánháborút is feltüntette ez a térkép.

De nem erről a térképről, nem is az imént futólag említett nagy szempontokról akarok beszélni, hanem egy másik, megdöbbentően érdekes térképleletről, amely a napnál világosabban újra igazolja mindazt a sötét szándékot, amit a tavaly kézrekerült orosz nagyvezérkari térképvázlat tárt elénk. Hadtestünk egyik alárendelt parancsnoksága egy falusi iskolában, ahol valószínűleg valamelyik orosz parancsnokság húzódhatott meg visszavonulásuk idején, irat és nyomtatványköteget talált. **Az anyag átvizsgálása során legnagyobb meglepetésükre rábukkantak Csap vidékének 1:100.000-es kitűnően kidolgozott katonai térképére, sőt a térkép hátlapján a vidék legfontosabb részének 1:10.000 léptékű tüzérségi lőtérképe volt látható.** Vajjon minő célt szolgálhatott ez a nyomdai úton sokszorosított cirillbetűs, orosz felírásos lőtérkép? Talán itt, ezen a színmagyar vidéken akarta megvédeni a szovjet a proletárok békés birodalmát? A vaknak is látnia kell, milyen részletekbemenően igyekezett kidolgozni a szovjet hadvezetőség Európa és benne a magyar medence lerohanásának tervét. Számunkra **perdöntőbb bizonyíték nem is képzelhető, mint a csernozjom egy kis falujának iskolájában talált csapi térkép.**

A harctereket járó látószemű embernek külön probléma az orosz néplélek rejtelmes alakulása, elsősorban az a rengeteg különös, sokszor érthetetlen válasz, melyet — személyes és hallomásból vett tapasztalat szerint — az élet és a halál alapvető kérdéseire ad az orosz nép és az orosz katona mai magatartása. A problémát különösen izgatóvá teszi, hogy beletorkollik a világforradalmosítás pokolian nagyszabású terveibe.

Miért kellett az istenhitet kiirtani az orosz lélekből, miért tartozik hozzá az istentelenség mozgalma a szovjet államvezetéshez? Tisztán doktriner okok — marxista történet szemlélet, materialista világnézet — elméletileg megmagyaráznák ezt a mély beavatkozást, de a nagyon is gyakorlati érzékű sztalini államvezetés, amely sok tekintetben az orosz nép és az orosz föld gyökeres ismeretéről tanuskodik, bizonyára eléggé rugalmas lett volna, hogy ne ragaszkodjék az elmélethez, ha azt sutbadobva közelebb jut céljai eléréséhez.

Társadalmi-gazdasági rendszerének elfogadtatását úgyis megkönnyítette az orosz intellektuell réteg forradalomra hajlamos lelkülete, a parasztság nagy részének nyomorúsága, a mir-rendszer, a falu határának időközönként újra felosztása, mely a családnak és a generációkon át a család tulajdonában lévő földnek mélységesen emberi kapcsolatait nem engedte kifejlődni. Ha az orosz bolsevizmus csak a saját népét akarta volna boldogítani, csak a maga kommunista államának és társadalmának felépítése lebegett volna szeme előtt, sokkal könnyebb lett volna a dolga, ha meghagyja népének a vallást, ügyesen átformálva a maga szájaize szerint, elnémítva a papság reakciós részét, és a saját társadalmi és gazdasági elképzelései szerint nevelve az új papságot. Hisz az orosz papság mindig az államvezetésnek is szerve volt — a világi és egyházi hatalomnak egy személyben való egyesítése folytán — és bizonyára találtak volna az orthodox alsó papságban egy széles réteget, amely az átállásra kész lett volna. De nekik **hadi eszközre** volt szükségük, **félelmetes hadseregre,** melynek katonáiból ki kellett gyomlálni a halálfélelem csíráját is és a szervilis, **vak engedelmesség szellemében** kellett őket kiképezni és nevelni. Tehát **a túlvilági számonkérésnek az orosz népben mélyen élő hitét és az ezzel kapcsolatos erkölcsi felelősségérzetét éppen úgy ki kellett irtani, mint a földi léthez, mint érdemszerző, vagy expiáló alkalomhoz való ragaszkodást,** hogy a halál, mint az egyéni megsemmisülés, a minden szenvedést feloldó semmibemerülés álljon az emberi tudat előtt.

De nem volt szabad ragaszkodnia a katonának az élethez, mint valami emberi kielégülést, földi boldogságot nyujtó létformához sem. Erről gondoskodtak persze maguk a primitív életviszonyok is, a rabszolgamódra való dolgoztatás, amely a stachanov-rendszerben és a kolhoszok, meg szovhozok kényszermunkamódszereiben egyaránt megnyilvánult, de gondoskodott erről az a tanítás is, hogy **az élő nemzedék egy boldogabb proletárjövőnek csupán előharcosa, amely egyéni jólétét, sőt életét a jövőnek áldozza,** de áldozatának gyümölcseit maga nem fogja élvezni. Minek elnyujtani tehát a földi létet, ha saját sorsunk jobbrafordulását úgysem érjük meg, minek félni a haláltól, amely megszabadít az ismeretlen unokákért folyó örökös vesződségtől és a nyugodalmas semmit jelenti. Vesződjön más az unokáimért, gondolja az orosz munkás, az orosz paraszt — csavar vagyok egy nagy gépezetben, amelynek azonban fáj a sok szorítás, csavarás, hát csavarjanak, szorítsanak inkább mást. Nincs életigenlés, nincs halálfélelem, csak tökéletesen egykedvű beletörődés a sorsba. Igy jut el az elfogott partizán, a szabotőr, a kémnő ahhoz a mi szemünkben oly különös lelkiállapothoz, hogy szörnyen féljen a harci indulat hevében lesujtó ökölcsapástól, de elfogatása után bambán, közömbös arccal nézzen sorsa elébe. Nincs becse az életnek, nincs értéke az embernek, az én a kollektivumnak egy jelentőség nélkül való része: íme a remek emberanyag, amely tetszés szerint formálható a vörös vezetők kezében.

Igen, de ezen a ponton ütközött ki egy nagy belső ellentmondás, amelyre bizonyára rájöttek már a bolsevista katonai vezetők. **Ez a vörös katona meghal, de a megnyert élettel nem tud mit kezdeni.** Pedig a katonának ezt is kell tudnia. Nincs az a támadás, bármily sikerült legyen is, amelynek lefolyása százszázalékig megfelelne a terveknek. Nincs az a katonai történés, melyet összes részleteiben előre lehetne látni, nincs az a zseniális hadi terv, amelyet ne kellene a vezetők, alvezérek és végrehajtók — vezérkar, csapatparancsnokok és csapat — szellemileg egymásrahangolt, együttes munkájával folyton-folyvást a viszonyokhoz alkalmazni és kiegészíteni. Ehhez pedig szellem kell, lélek kell, — itt a fegyverforgató-géppé alacsonyított vörös katona csődöt mond. Világot meghódítani csak tértölelő, folyamatosan előrehaladó támadó hadműveletekkel lehet, erre pedig a lélektelen vörös hadsereg katonája nem képes. Saját akarat nélküli eszköz lett az orosz katona, aki most már nem azért harcol a végsőkig, mert az atyuskáért meghalni dícséretes, erényes dolog, hanem, mert nincs miért élni, mert semmivé lett az élete és az élet semmijéből a halál semmijébe átmenni, lényegtelen árnyalati különbség...

Van persze fanatizált bolsevista is, aki mindezt a proletár megváltásért teszi, de ezt a réteget, kivált faluhelyen, alig néhány százalékra lehet csupán tenni. A falun a bolsevizmus csak szétrombolta a régi lelkiséget, de újat helyébe nem tudott adni, **a falu ma sincs meghódítva a vörös tanok számára.** Egy faluban pópa is akadt még. Igaz, hogy már öt éve nem fungált, mert a lakosság nem bírta az istentiszteletekre rótt súlyos adóterheket; paraszti létben húzódott hát meg, de élt, sőt temploma is, használatlanul bár, de berendezve ott állott. **Az egész faluban egyetlen tagja nem akadt a kommunista pártnak.** Előljárót máshonnan kellett hoznia az illetékes kerületi szovjetnek, aki a bolsevizmus helyi prófétájaként magára hagyatva, a hidegen elzárkozó lakosság ellenszenvétől megbénítva még harcolni sem tudott tanaik gyakorlati megvalósításáért.

Amint mulik az idő és amint őrlődik az orosz hadigépezet, úgy tolódik szét az arcvonalbeli orosz csapatok legénységének kortagozódása. A foglyok közt egyre ritkul a férfikorbeli elem és túlsúlyra jut a húsz éven aluli gyerekember és az ötvenen felüli öreg. Ezek még láttak mást, amazoknál meg az ifjúság életösztöne elevenebb, talán még a remény is él bennük, hogy esetleg személyesen meglathatják az unokáknak beígért szovjetparadicsomot. Az ilyen katonával már felejtetni kell az életből a halálba átlépés pillanatát, támadásba lendítésük nehezebb, mesterséges ösztökélésre van szükség — alkoholra. **Csaknem minden támadást már részeg gyalogság hajt végre.** Ha a szemközti állásokból az esti órákban balalajka szólt, énekszót hozott a majdnem mindig keletről fúvó szél, már tudták csapataink, hogy ágyúval kell odapörkölni, mert odatúl folyik a **„támadás szellemének"** felkeltése. Hála tüzéreink pontos munkájának, amelyre testvéri bizalommal számíthat gyalogságunk, a rumot bizony sokszor hiába osztották ki a vörös intendánsok, mert a támadás ki sem tudott bontakozni.

Igy foszlott, igy foszlik szét a vörös álom a világot meghódító hadjáratról. Most ehelyett **németek, olaszok, magyarok és Európa többi szövetséges és önkéntes csapatai állnak mélyen bent a tavaly még ugrásrakész orosz szovjet földön.** Ezer és ezer kilométernyi vasúton, műúton, Rollbahnnak nevezett széles földutakon éjjel-nappal folyik az emberfeletti munka, az utánpótlás oszlopai szakadatlan láncban kígyóznak kelet felé, egyetlen célért, egyetlen óriási méretekben kibontakozó terv szerint. Surlódás nélkül, percnyi pontossággal ér rendeltetési helyére élelem, munició, gépi és műszaki anyag, — milliók munkája végzi a rakodást vasútról tengelyre, milliók munkája tartja karban az utakat, szakképzett utászszázadok, vasuti osztagok, munkászászlóaljak, helyi közmunka, a Todt-szervezet pelyhedzőállú szőke fiainak felügyelete alatt, dolgoznak, ásnak, takarítanak az utak mentén, építenek vasuti elágazásokat, új szárnyvonalakat. Körülöttük pedig folyik a termelés, az első vonalakig betakarításra kerül a termés, a front mögött 15—20 km-re üzemben vannak malmok, olajgyárak, — a liszt, a kenyér, a hús és a zsiradékellátás java részét a Don mentén álló csapatok részére már az idén elfoglalt területek szolgáltatják.

Ez a néma odaadással, percnyi pihenő nélkül végzett munka, ha nem is tűnik szemeinkben hősinek a szó köznapi értelmében, mégis annyi önlegyőzést, annyi emberi akarást, a szellemi és fizikai erőknek olyan megfeszítését kívánja, hogy tisztelegve kell megállnunk előtte. Nélküle hiábavaló volna minden férfierő, amely Európa legnagyobb szövetséges seregének mindenféle nemzetbeli fiát eltölti, hiszen kenyér hiányában a legerősebb férfikar is elernyed, munició nélkül a legképzettebb tüzérség is hallgatásra kényszerül és a szuronyok nem tudják pótolni a korszerű nehéz gyalogsági fegyverek, a géppuskák, nehézpuskák, páncéltörők, aknavetők, gránátvetők tűzesőjét. Az irtózatos távolságok legyőzése épp ezen a ponton a legnehezebb. Utakról a moszkvai tartományban és a Don-kanyarban alig lehet beszélni. És a legtökéletesebben működő utánpótlási szervezet mellett is bizony olykor tűrnie kell a csapatnak, szerényen megelégednie a lehetőségekkel, még éberebbre felfokozott figyeléssel, még keményebb helytállással pótolnia azt a könnyebbséget, melyet a technika nyujt a csapatnak, mihelyt az utánpótlás szervezete utóléri az előretörő csapat lendületes térnyerését.

A képzeletet elfárasztó messzeségben, leírhatatlan távolságokon át húzódik a keleti front, déli része mozgásban, középső és északi része állóharcban. Az is legény, aki vágja, az is legény, aki állja — így kellene talán átfogalmaznunk a régi jó magyar szólásmondást. Sohasem fogom elfelejteni azt a képet, amikor egy holdvilágos éjszakán szakaszunkat bejárva, a Don-menti dombok egy kiugró orrán, előretolt figyelőállásban, a golyószóró mellett mereven előszegezett tekintettel ott állt egy borsodi huszár, mellette négy bajtársa a támpont árkában egymáshozbujva melegedett a hűs szeptemberi éjszakában. Száz kilométerrel arrább talán ugyanúgy őrködik egy toskanai földmívesgyerek, Sztalingrád romvárosában pedig kemény arcélű német férfiak néznek farkasszemet a halállal. **És ez a sok-sok férfi mind-mind fajtája boldogulásáért, nemzete jobb jövőjéért küzd, mind-mind egy új, szebb világot vár.**

Szent a hitünk, hogy új világ születik — vérből, vasból, lemondásból, férfierényből — új világ, amely kell, hogy megérje mindezt a hősi áldozatot. Európa történelme új irány felé mutat. Az európai határ kelet felé tolódik ki, hogy új népeket, új területeket kapcsoljon be a jövőben az igazi európai fejlődésbe. Kelet felé tágul a határ és talán ez az irány mutatja meg azt is, hogy merre nyílik a minket, magyarokat oly közelről érintő kényes délkeleteurópai kérdések megoldásának legjobb útja, hogy azután a Kárpátok medencéjében helyreálljon a természetnek a történelem által megszentelt rendje.

Mussolini fia BUDAPESTEN

Vittorio Mussolini, a Duce fia néhány napra Budapestre érkezett. A látogatást a magyar-olasz-német ökölvívómérkőzéseknek köszönhetjük, de Vittorio Mussolinit nemcsak úgy fogadtuk, mint egy sportszövetség elnökét, egy mérkőzés vendégét, hanem úgy, mint Magyarország nagy barátjának, az olaszok Vezérének fiát, magyar szívvel és magyar vendégszeretettel. És bizonyos, hogy a jólrendezett sportversenyek mögött Vittorio Mussolini megérezte a magyar szívet és meglátta szemünkben a szeretet őszinte, meleg sugarát...

Vittorio Mussolini Budapesten →

Balról jobbra a három szövetségi elnök: Vittorio Mussolini, az olasz, a magyar és Imre Kálándy dr., a Franz Metzner dr., a német ökölvívók elnöke a mérkőzések ünnepélyes megnyitásán

← Mussolini első ütése a svábhegyi golfpályán, ahol Laubar Dezsővel játszott

Barátságos mosoly a Magyar Futár fényképezőgépébe...

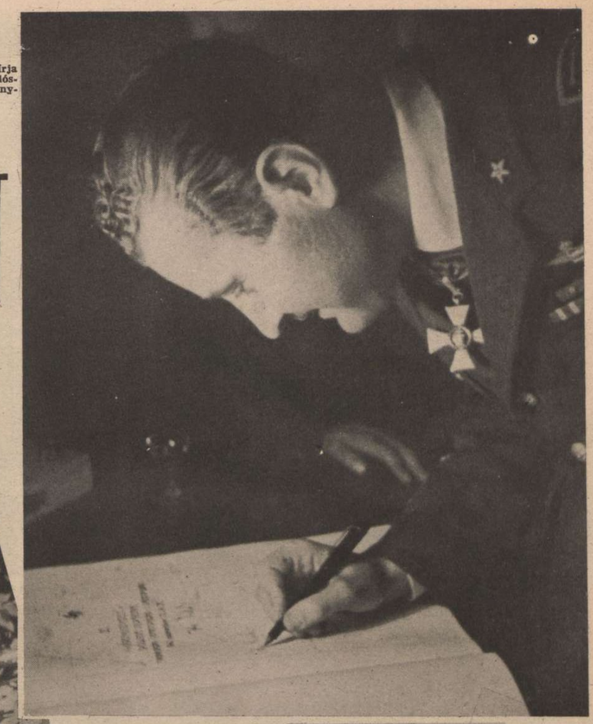

Vittorio Mussolini beírja nevét a Horthy Miklós-sportcsarnok vendégkönyvébe

← vitéz Bédy Alajossal, az ifjúság országos vezetőjével

Budapesten tett sétája során, Ashuso olasz követtel (baloldalt) és Russittal, aki Mussolini Brunóval együtt zuhant le, de csodálatos módon megmenekült →

(Kovács Jenő felvételei)

Vittorio Mussolini golfozik. A trénер elhelyezi a labdát...

...Mussolini állást vesz az ütéshez...

...és megkezdi az ütést

...megelőző fordulatot

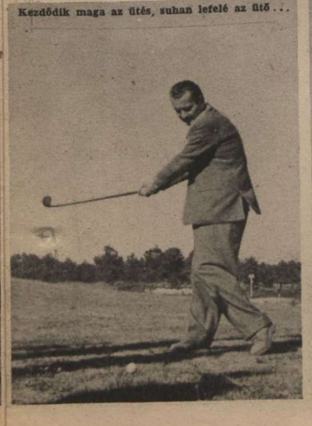

Kezdődik maga az ütés, suhan lefelé az ütő...

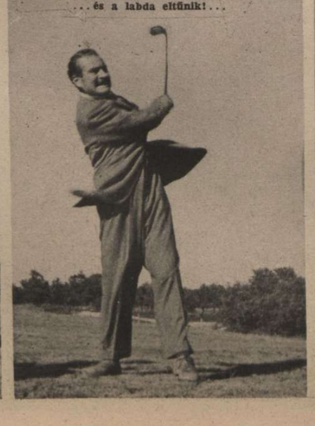

...és a labda eltűnik!...

...a test teljesen átfordul a kitűnően kifeszített balláb körül...

...és gyönyörködve néz a lyuk felé röpülő labda után.,,!

KÉT SZÉP NAPRAFORGÓ...

A NÁDAS SZÉLÉN

A HORTOBÁGYON (Aszmann Ferenc felvétele)

A CSÓNAK IS TÉLI SZÁLLÁSÁRA KERÜL...

BODRI NAGYOT ÁSÍT A NAPON. Ő MÉG HISZ A NYÁRBAN...

A PESTI KÖVEZŐMUNKÁS: „Talán már elég is lesz a hőségből..."

Búcsúzik a nyár...

Hosszú ideig megajándékozott bennünket forró aranysugaraival. Mintha nagylelkűen pótolni akarta volna lassú, vonakodó jövetelét, úgy öntötte bőkezűen a fényt és a meleget a magyar földre. Szikrázó sugáresőben fürdött a táj, mélykéken ragyogott az ég, hőhullám csapdosta az embereket s itt-ott már a termést is... A nyár megállapodott, elnyúlt kényelmesen, lomhán, otthonosan s dehogy gondolt arra, hogy szállást kell adni immár — az ősznek. Pedig az új évszak már jogait követeli. Leveleket sárgít le a dús lombokról, felhőt, zivatart ver az égre, belesüvít az erdők némaságába és meghidegíti a hajnalokat. Dolgoznak, pihennek, fürödnek, szórakoznak az emberek, hálásan érzik az áldott nyarat s szorongva tudják, hogy már nem sokáig tart... A gondolat pedig elszáll messze, a Don partjára s vele a sóhaj, hogy bárcsak nagyon hosszú ideig birkózna az őszbe béküló nyár a hideg idővel, ott a hadak útján, ahol honvédeink járnak...

A MARGITSZIGETEN A FÜRDŐZŐK A MELEGVÍZ-MEDENCÉBE HÚZÓDNAK

FEJES A HIDEG VÍZBE...
Az igazi úszók kitartanak a végsőkig, kedvenc sportjuk mellett

ELÉS A NAPFÉNY.
Kéklik a tiszta levegőben a Duna vize s szomorúan sóvárgi mindenki, hogy a tél még csodája már nem jött soha...

...HÁT GYERÜNK AZ ISKOLÁBA..."
Még meritőbra való az idő, az a szerencse

FELKEREKEDIK AZ ŐSZI VIHAR...

1. NÉMET ROMBOLÓK A JEGES-TENGEREN
Örökös a készenlét a Murmanszk felé igyekvő angolszász hajók megrohamozására . . .

AZ ÉJFÉLI NAP
3.
Kemi sáncain készült ez a gyönyörű kép, éjjel 12—1 óra között. A beállított fényképezőgépet 14-szer nyitották A katonák nézik a csodát, de

HARC 3000

Nem is tudjuk már érzékelni a szovjetfront roppant távolságait, a Jeges-tenger és a Kaukázus havas csúcsai között. Egyetlen óriás acélpánt fogja át a 3000 kilométeres területet s a támadásnak és a védelemnek milliós seregeit egyetlen hadműveleti terv és akarat irányítja az összes frontszakaszokon. Ez a gigászi szervezet s az utánpótlás és az örökös küzdelem bámulatraméltó lelkes gépezete, **a tehetetlenségi erőt legyőző, a lehetetlent is lehetségessé tevő erejének csodája.** Rend, értelem, katonai szaktudás, szervezőképesség, bajtársi szellem, közös nagy eszme és közös áldozatkészség, hit és hősi öntudat tartja össze a részeket s formálja törhetetlen egésszé az új Európa hadait. Az évszakok járása, a növényzet, az állatvilág és az emberi létforma sokrétűen változik a harc 3000 kilométeres övezetében, de változatlan a harcosok győzelmi akarata minden talpalatnyi földön, a keleti háború két sarka között. **A végtelennek tetsző keleti hadszíntéren kísérjük végig a Magyar Futár olvasóit, legújabb képeinkkel . . .**

2. A MURMANSZKI KIKÖTŐBEN
Ritka felvétel a megmaradt amerikai tankszállítmányról, amelyet a zuhanóbombázók már a vasútvonalon semmisítettek meg!

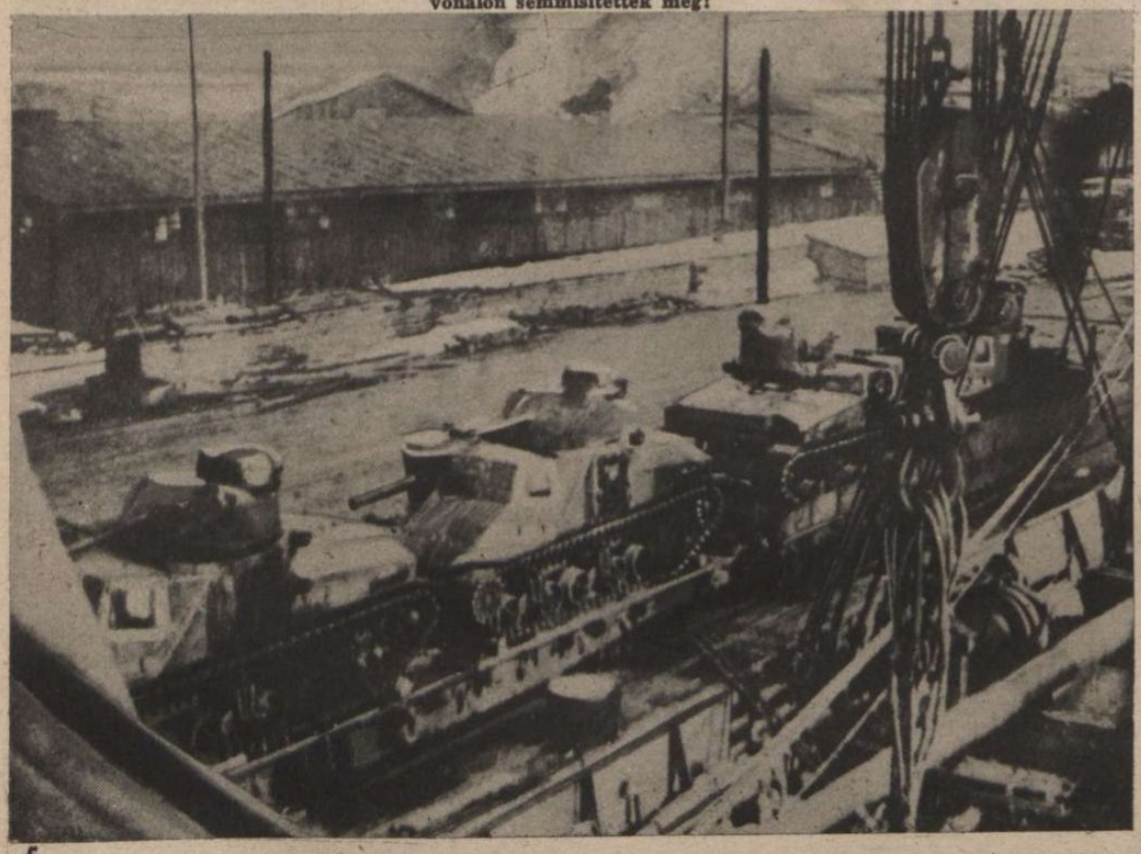

4. A FINN ÁLLÁSOK ELŐTT
Az elpusztított szovjetpáncélos körül kézitusára kerül sor . . .

5.
FINN PÁNCÉLELHÁRÍTÓ FEGYVER SZÓRJA A HALÁLT A KÖZELEDŐ SZOVJET HARCKOCSIKRA

6. FINN GYALOGSÁG ERDEI HARCBAN

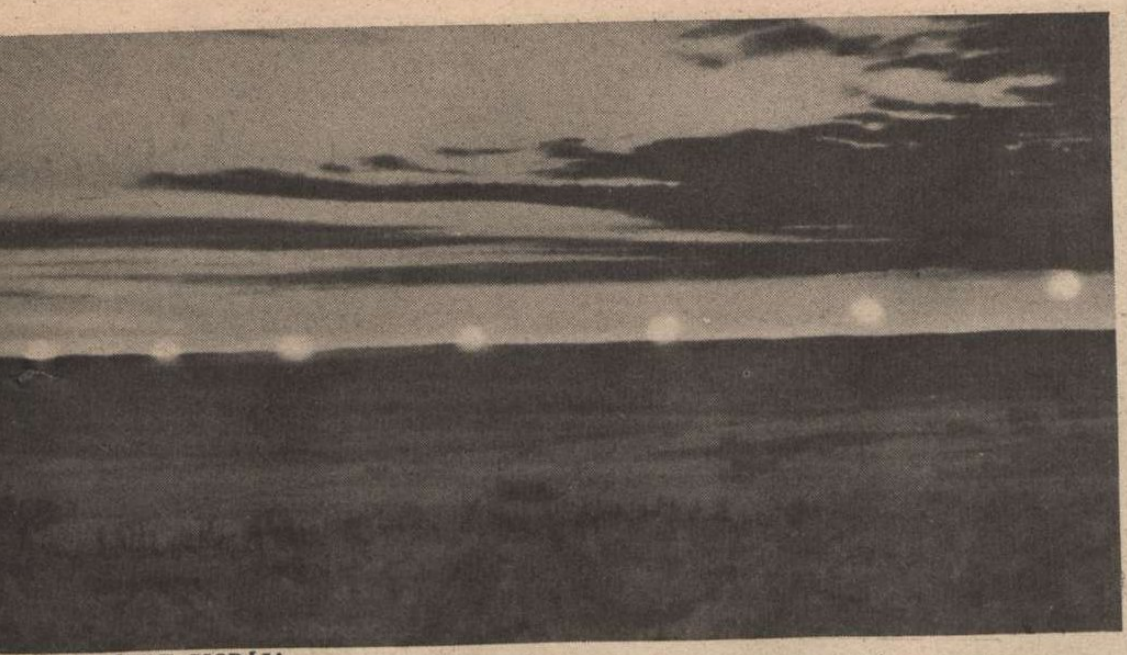

BIRODALMÁNAK CSODÁJA
ki 60 perc alatt, megörökíteni az éjféli nap pályáját. A finn erdők rózsás-kékes világosságban fürdenek, figyelnek az ellenségre is . . .

KILOMÉTEREN

7. A FINN LÉGI ERŐ VÉDI
a tengerpartot s a szigeteket és súlyos csapásokat mér a szovjet hajóhadra

8. FINN ÖR
a leningrádi frontszakaszon

9. A „SENKI FÖLDJE", LENINGRÁD ELÖTT
A Néva partján szétrombolt ipartelepekre állandóan hull a gránátesö s rohamok és ellenrohamok után csend borul a két front között húzódó, elhagyott területre . . .

10. A VOLCHOVI HÍDFŐ LEGVESZEDELMESEBB SZAKASZA
Minden talpalatnyi földjét megszaggatta a gránát. Az ezredparancsnok sűrű géppuskatűzben halad előre, az első vonalba, ahol éppen úgy rohamra készül a gyalogság, mint . . .

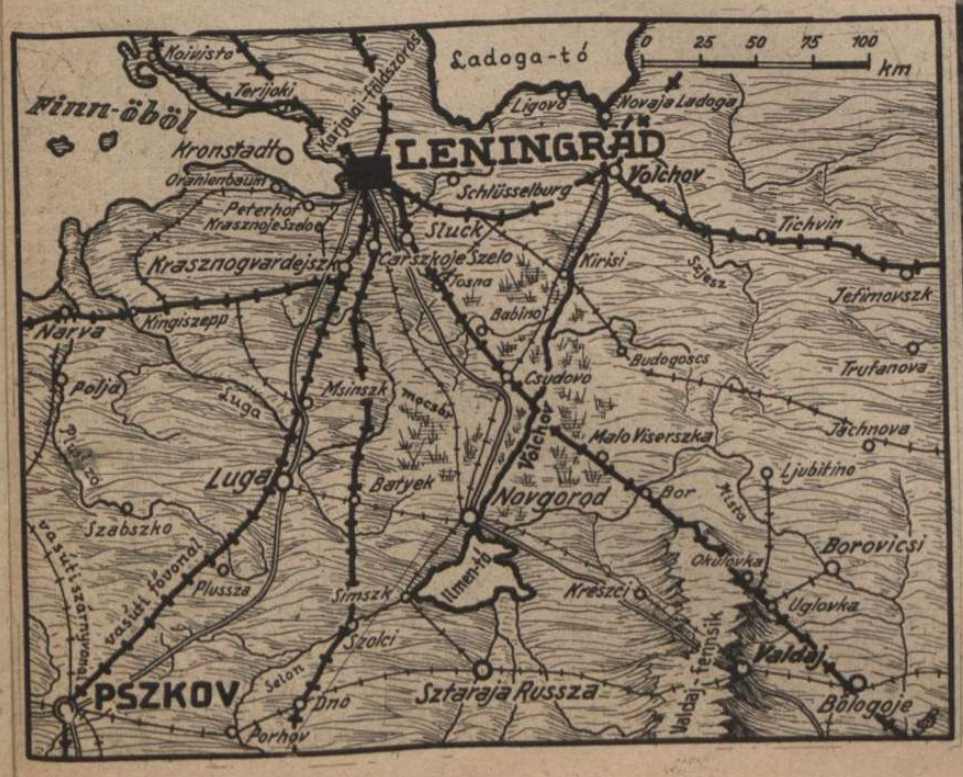

11. AZ ILMEN-TÓ PARTVIDÉKÉN
Az erdős, bozótos tájon állandó a közelharc s nehéz feladat a terep végleges megtisztítása az ellenségtől

12. SZOVJETHALOTT A RZSEVI CSATATÉREN
Rzsev térségében a vörösök hadosztályaik javát és a harckocsik ezreit áldozták fel a sikertelen áttörési kísérletben

13. VJAZMA SZAKASZÁN ÖSSZEDÖLT A VÖRÖS PÁNCÉLOS TÁMADÁS
A lovagkeresztes Karst ezredes a nagy összecsapást figyeli

14. MEDIN KÖRÜL DÖRÖGNEK A NEHÉZ ÁGYÚK ←
Páratlan tüzérségi párbajokban gyöngült el a szovjet támadó

15. ereje . . . →
KALUGÁTÓL DÉLRE HARCRA VONULNAK FEL A SZOVJET HARCKOCSIK AZ ERDŐ SZÉLÉN
Így látta a készülődést a német megfigyelő s azután a zuhanóbombázók véget vetettek a felvonulásnak . . .

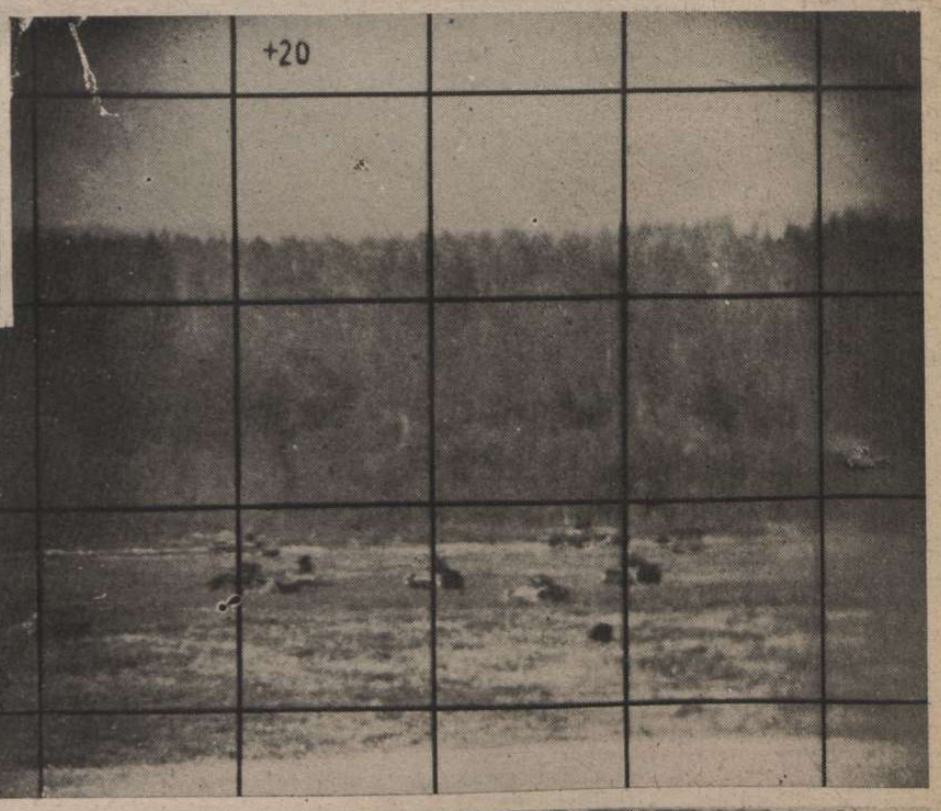

16.
OREL VÁROSVÉGI LIBAUSZTATÓJÁBAN IS SZOVJET HARCKOCSI FEKSZIK
Az orell térségben is több szovjet hadsereg pusztult el

17. A VORONYEZSI CSATÁBAN
A szovjettámadásokat hősiesen visszaverő páncélgránátosok állásai között előretörnek a német harckocsik az ellenség üldözésére . . .

18. A DON PARTJÁN
magyar honvédek verik vissza a vörös áradatot

19. OLASZ ELLENROHAM A DON BALPARTJÁN

20. AZ ÉGŐ SZTALINGRÁD →
A város délnyugati részén, egy tüzérségi megfigyelőhelyről készítették ezt a fényképet. Az ég ólomszürke körőskörül a szétfoszló füstfelhőktől

21. LÁNGBABORULT SZTALINGRÁD ÉSZAKI VÁROSNEGYEDE IS...

22. UTCAI HARC NOVOROSSZIJSZKBAN
A fontos kikötő elfoglalása kiindulópontja lett a Fekete-tenger partján folytatott új és fontos hadműveleteknek

23. „MEGITATOM LOVAMAT A KUBÁN VIZÉBEN . . .“
A kaukázusi fronton újult erővel törnek előre a tengelyhatalmak csapatai

24. . . . tatárok nézik az előnyomuló csapatokat. Más világ, más emberfajta figyeli a döntő küzdelmet . . .

A 25 KILOMÉTER HOSSZÚ SZTALINGRÁD KÖZPONTI NEGYEDÉBEN VÉGET ÉRT A LÉGITÁMADÁS ÉS MEGKEZDŐDÖTT A SZURONYHARC MINDEN EGYES HÁZÉRT...

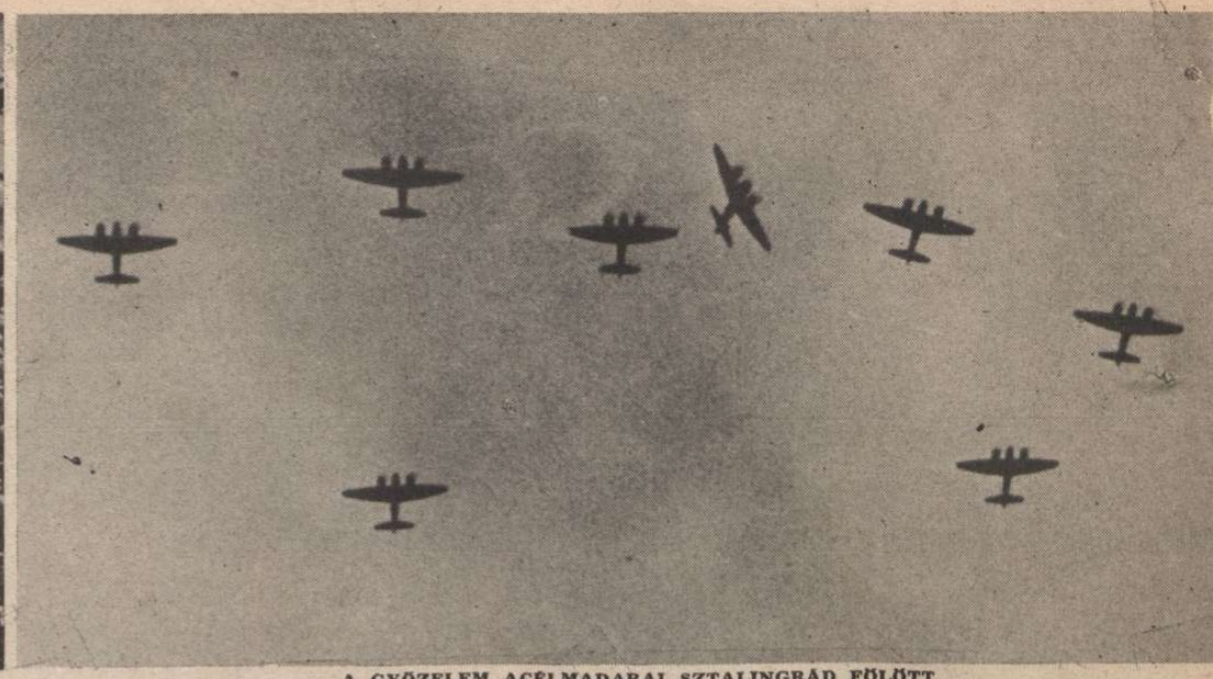

A GYŐZELEM ACÉLMADARAI SZTALINGRÁD FÖLÖTT

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK ÉS ÚJ

Szeptember 27-én ünnepelték meg a tengelyhatalmak országai a hármasszövetség megteremtésének 2. évfordulóját. Ma már alig hisszük el, hogy *Németország, Olaszország* és *Japán*, a világtörténelmi egyezményt, — amelyhez *Magyarország* már két hónap mulva csatlakozott, — csupán rövid két esztendővel ezelőtt írták alá, de ez az időbeli tévedés érthető és indokolt. *A tengelyhatalmak erői a formális szerződés megkötése előtt lélekben, célban, világnézetben és igazságos világot építő akaratban összetartoztak és közös szellemi fronton küzdöttek.* Egészséges és elkerülhetetlen történelmi fejlődésre ütött pecsétet a háromhatalmi egyezmény s szentesítette azt, *ami már megvolt.* Csak az ilyen szerződések élik túl a nagy megpróbáltatásokat s alapozzák meg a jövendőt.

A nincstelen nemzetek 250 milliós tábora egyesült, az igazságtalan kiváltságok, a felhalmozott arany, a nemzetközi állandósított és rendszeres kizsákmányolás megszüntetésére, s a szabad fejlődést megakadályozó sötét, reakciós hatalmak visszaszorítására. Büszkén vállalhatták a németek a japánok és az olaszok a *„nincstelen" jelzőt*, mert mérhetetlenül *gazdagabbak* voltak, a világ nyersanyagkincseit, tőkéjét és gazdasági monopoliumait birtokló demokráciáknál, *népük munkaerejében, tudásában és hősi életszemléletében!* Az első világháborúban levert európai nemzetek és a megcsalt Olaszország, az elpusztíthatatlan *életerő jogán* voltak hivatottak Európa vezetésére, Japán pedig páratlan népi erkölcsével, szorgalmával és katonai erényeivel szerezte meg a jogot a keletázsiai rendtartásra. A fejlődőképes fiatal népek egyesültek az elöregedett rabszolgatartó hatalmak ellen s megteremtették azt a világpolitikai háromszöget, amelynek minden sarka, mint a szurony hegye belenyomult a zsidóplutokrata uralom felpuffadt testébe. *Az uralmi tények logikája volt csupán, hogy a bolsevizmus is az angol és amerikai milliomosok oldalára sodródott a második világháborúban.* Hatalmi céljaik titkos alvilágában összetartoznak s az elzsidósodott észjárásban megértik egymást.

Két esztendő diadalmas csatái, a halott hősök vére s az otthonokban és a harctereken hozott leírhatatlan áldozatok, megszentelték a háromhatalmi egyezményhez tartozó népek szerződését! Egyek vagyunk a harcban és egyek leszünk a győzelemben. Az erkölcs, a szellem, az eszme és a jövendő fénye ragyog a tengelyhatalmak seregeinek fegyverein ...

A szövetségi hűség

ragyogó példáját jegyezte fel a hét története.

Japán tengeralattjárók érkeztek az Atlanti-Óceánra s felvették az érintkezést a tenglykötelékekkel. 20.000 kilométeres út után, az egyik japán tengeralattjáró német támaszpontra futott be s onnan indult tovább hadműveleti területére. A német tengeri harci erők már azelőtt is együttműködtek a japánokkal az *Indiai-Óceánon*, de a *közös hadműveletek* az Atlanti-Óceán vizein új veszedelmet jelentenek az angolszász hajózásra s megmutatják a tengelyhatalmak együttműködésének hajlíthatatlan akaratát.

A bolsevizmus elleni nagy küzdelemben, a demokráciák propagandája és titkos hírverése, növekvő buzgalommal terjesztette az utolsó hetekben azt az álhírt, hogy *Finnország éhezik, ereje elgyöngült s külön békét óhajt kötni a szovjettel. Ezt a szemenszedett hazugságot Rangell finn miniszterelnök a parlamentben és Mannerheim marsall a hadiipari munkások előtt, határozottan és félreérthetetlenül megcáfolták.* Rangell miniszterelnök kijelenette, hogy a háborút a szovjet kényszerítette a finn nemzetre s *Finnország a német birodalom oldalán a végső győzelemig harcol, a biztosított békéig ...* A finn testvérnép a hősiség bámulatraméltó szívósságával állja a harcot az összes frontokon s szörnyű példákból tudja, hogy mit várhat a szovjettől, amely évszázadokon át megtizedelte a legjobb finn hazafiak sorait. A finn nép gazdasági és katonai szervezettséggel néz a téli hadjárat elé s népélelmezési helyzete nemhogy romlott volna, hanem a multhoz képest, a becsületes munka nyomán *megjavult. Finnország hűségesen küzd fegyvertársai oldalán s a szabadságért harcol minden erejével.* A demokráciák és a nemzetközi ügynökök suttogása siralmasan elreked a fegyverek zajában...

A fegyverek pedig

a tengelyhatalmak oldalán aratnak babért. *A szovjetfronton, a sztalingrádi térség változatlanul a roppant erőfeszítések súlypontja.* A volgaparti város súlyos légi bombázása már nagyrészben szünetel, mert a belső negyedekben folyik a közelharc, házról-házra s a hadművelet ezer kis részletmegütközésre bomlott. Leginkább műszaki csapatok törnek előre a romokból összehordott kiserődök és háztömbök között s feltartóztathatalan rendszerességgel foglalják el egymásután az ellenállási fészkeket. *Az emberélet kímélése a legfőbb parancs! Nincs szükség fölösleges áldozatokra, mert a sztalingrádi hadműveleti kérdést már az elmúlott hetekben megoldották s ami még hátra van, az csak kétségbeesett, de a főcél szempontjából már nem fontos vörös kísérletezés, a romok megtartására. Az óriás iparváros többé nem termel, nem szállít s a volgai hajózás is véglegesen elakadt.* Egyre több rohamcsapat éri el a városon keresztül a Volga partját s a város belsejében a hatalmas szovjet pártpalota maradványait is elfoglalták a németek.

A vörös hadsereg még mindig Sztalingrádtól északra, *a záróállások áttörésével* kísérletezik s ezen a rövid szakaszon hihetetlen ember és anyagáldozat-

SZTALINGRÁD LÉGI TÉRKÉPE

Minden egyes házsor és háztömb világosan kirajzolódik a csodálatos felvételen, amely a légi fényképezés remeke s felnagyítva, a hadvezetés fontos segédeszköze ..

ÓRIÁS FÜSTFELHŐK A KIÉGETT SZTALINGRÁD FÖLÖTT

A légi fölény biztosítja a támadások hatásának tökéletes ellenőrzését

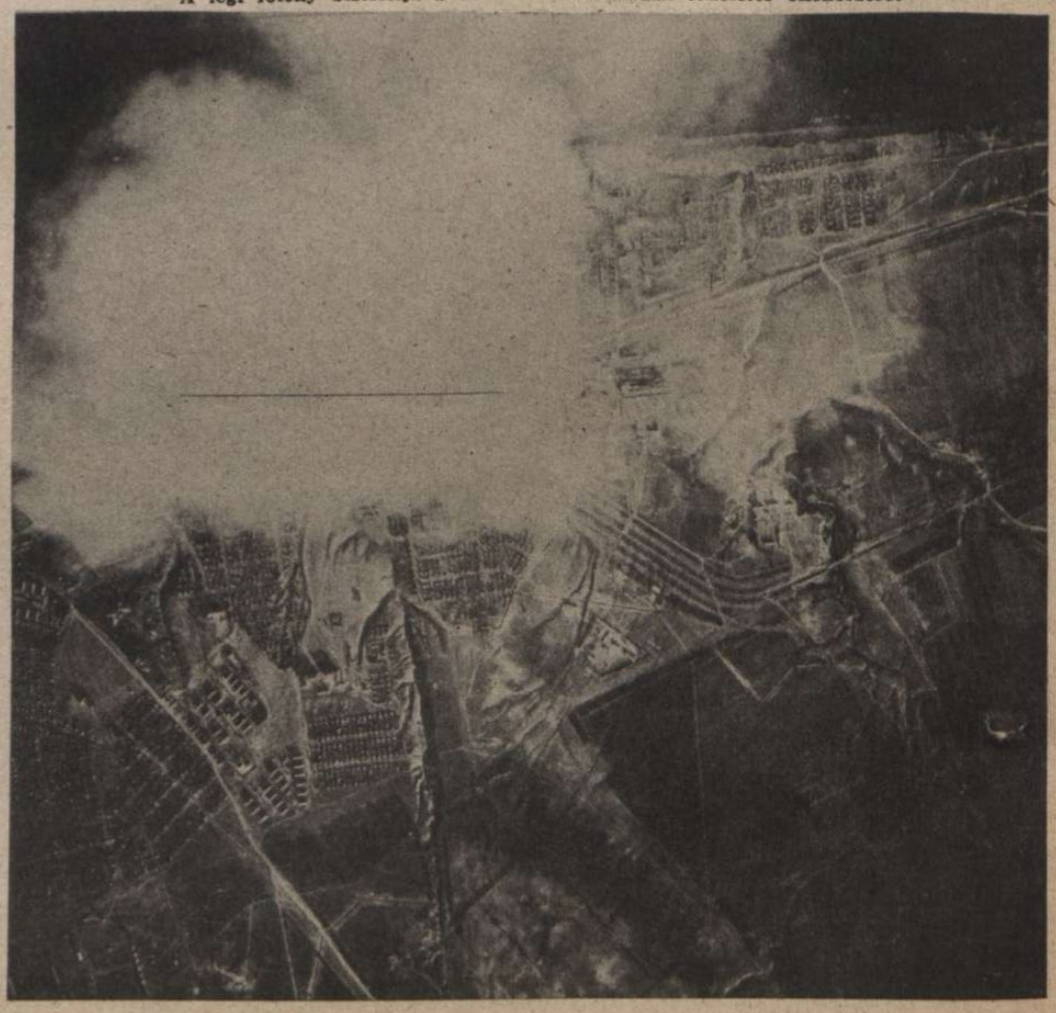

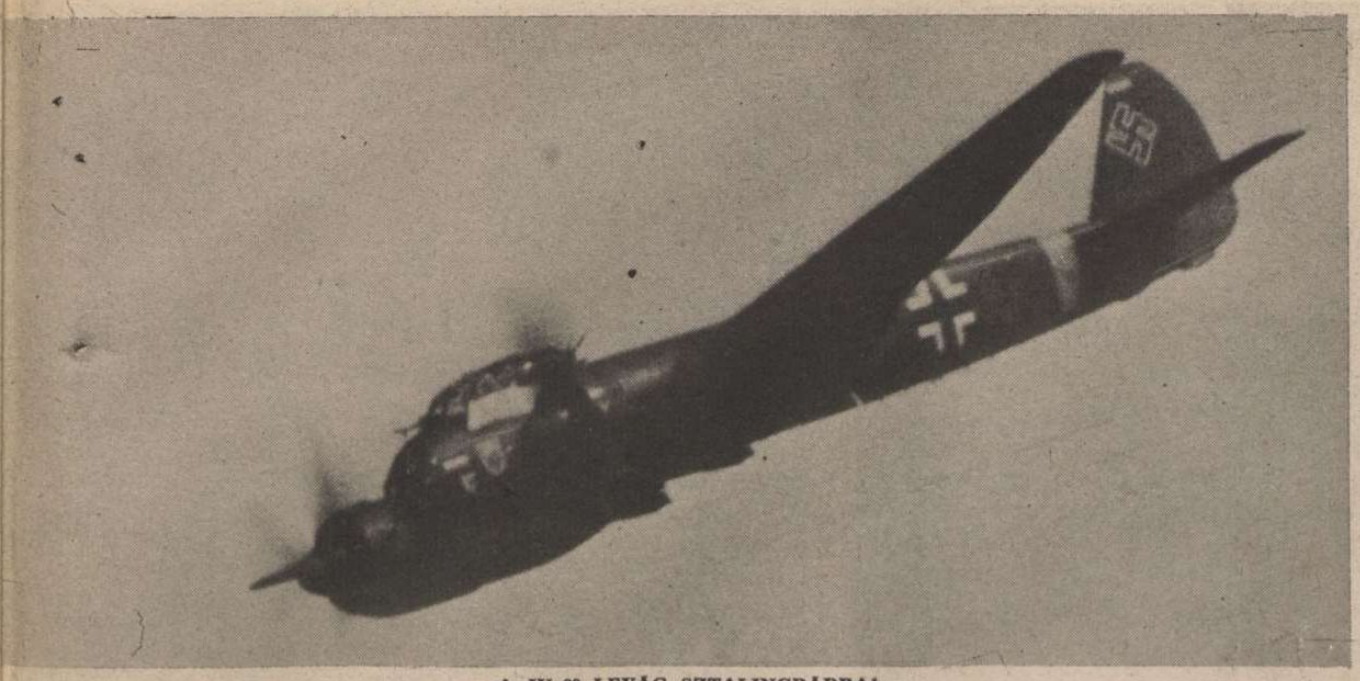

A JU 88 LEVÄG SZTALINGRÁDRA!...

A SEBESÜLT MEGFIGYELŐ,
vérezve is tovább irányítja az üteg harcát, a sztalingrádi záróállások ellen intézett vörös rohamok feltartóztatására

FORDULATOK

Irta:
Rajniss Ferenc

tal morzsoltatja fel bénuló erejét. Mindennap nehány tucat szovjet harckocsi vet lángot a hiábavaló támadásokban s ahol sikerül félelmetes veszteségek árán elérni a német vonalakat, ott a rövid és heves ellentámadások, órák alatt helyreállítják az eredeti állapotot.

Voronyezsnél is közelharcokban tombol a csata. Időnként ellanyhul a vörös támadás s ha beérkeznek a halottakat, sebesülteket és foglyokat helyettesítő pótlások, — fellángol újra. A hét végén ismét súlyos, dühöngő harcokról érkezett jelentés a voronyezsi szakaszról.

A honvédvezérkar főnökének 22. számú hadijelentése így hangzik:

A honvédhadsereg védelmi tűzrendszerében az ellenség több támadó vállalkozása összeomlott. Az arcvonal egyik szakaszán sikeres saját vállalkozással védelmi vonalunkat néhányszáz méterrel kedvezőbb terepszakaszra toltuk előre. Egyébként említésreméltó harci cselekmény nem történt.

A honvédvezérkar főnökének hadijelentésével kapcsolatosan, beavatott katonai körök még a következő kiegészítéseket közölték:

Azok a heves tehermentesítő támadások, amelyek augusztus havában sorozatos rohamokban nyilvánultak meg a honvédhadsereg arcvonala ellen, úgy látszik, lezárultak. A támadások hevessége szeptember elejétől kezdve ellanyhult s a bolsevisták harctevékenysége a legutóbbi héten már csak felderítő ténykedésre zsugorodott.

A viszonylagos nyugalom állapotát a magyar és velük együttműködő szövetséges erők nyomban arra használták fel, hogy fokozatosan megfosszák az ellenséget a Don jobbpartján még birtokában tartott támaszpontjainak legfontosabbjaitól, amennyiben azoknak saját védőrendszerükbe való bekapcsolása jelentős előnyöket ígérhetett. Csapataink ilyenirányú tevékenységéről és sikereiről emlékeztek meg legutóbb a német véderőfőparancsnokság hadijelentései s ilyenre utal a honvédvezérkar főnökének hivatalos közlése is.

A honvédhadsereg feladata egyébként továbbra is: a Don-folyó vonalának szilárd biztosítása. Csapataink ehhez képest védőkörzeteik megerősítésén dolgoznak. Hasonló munkák észlelhetők az ellenség részéről is, amelynél a munkálatok ütemében lázas erőfeszítés mutatkozik. A honvédcsapatok szelleme változatlanul jó s azok a haditapasztalatok, amelyeket az eddigi hadjárat során szereztek, szemmelláthatóan megacélozták szellemi erőiket és ütőképességüket...

A rzsevi arcvonalon változatlan hevességgel tart a vörösök tehermentesítő támadása. A tengely légi ereje nagy támadást indított a vörös csapatok hátában a vasuti összeköttetés, az utánpótlás és a Moszkva körüli repülőterek ellen. A *Ladoga-tó körül* is súlyos harcok folynak, több hajót elpusztítottak a német repülők s a támadó vörös légi rajokat úgy szétverték, hogy a megriadt és megzavarodott bombázók *a saját állásaikra* szórták le bombáikat. A *Néván* átkelést kíséreltek meg a vörös csapatok s 260 csónakjukat veszítették el, katonáikkal együtt... A *finn arcvonalon* élénkebb a járőrtevékenység, sűrűbb a légi harc és keményebbek a helyi jellegű harci vállalkozások.

Sztalingrádtól délre és a kaukázusi fronton erőteljesen kialakul a tengelyhatalmak fölénye. A Volga alsó folyásának minden katonai célpontját éjjel-nappal bombázzák a tengelyhatalmak légi rajai s *Asztrachánt* is több súlyos támadás érte. Az asztrachán i ipartelepeket kiterjedt tüzek pusztítják.

A Fekete-tenger partvidékén, Novorosszijszktól északnyugatra a vörösök megpróbálták a partraszállást, de az éjjeli merénylet véresen összeomlott. A szovjet hajóhad megmaradt egységei nagyobbára a nyílt tengeren kóborolnak, mert *Tuapsze, Poti* és *Szuchum* kikötőire szinte állandóan bombaeső hull.

A *Kubán-folyó* és a *Káspi-tenger* között, egy mélyen tagozott védelmi állás áttörése után, a németek elfoglalták *Deiszkoje* városát. A *Terek-folyó* mentén elesett *Prisibszakaja* s a városka mögött a jól elkészített védelmi állásokból is kiszorították már a német csapatok az ellenséget s tovább haladnak előre *Groznij* olajforrásai felé. A *Kaukázus északi részén,* több uralkodó hegyhátat rohammal foglaltak el s a német térnyerés újabb sikerek kiinduló pontja lehet.

Moszkva idegessége fokozódik s az európai 2. frontot mostmár durván követelik. A moszkvai rádió felhívást intézett a demokráciákhoz s felszólította konokul hallgató szövetséges társait, hogy siessenek és *„ne késsék le az autóbuszt..."* Jobb ha most támadnak azonnal Európa földjén s nem bíznak túlságosan Tél tábornokban... *Willkie,* a bukott amerikai elnökjelölt ott topog Moszkvában s iparkodik mindkét félnek igazat adni: azoknak, akik követelik a 2. frontot s azoknak is, akik a fejüket vakarják. Ezt az együgyű módszert azonban már túlságosan ismerik a vörösök s Willkie maga bevallja, hogy Moszkvában nehezen telnek napjai. *Az áporodott vörös-demokrata barátságból a gyűlölet magjai lassan, de biztosan kicsiráznak...*

A tengeri harcok

súlyos veszteségei ellen, Anglia hamis jelentésekkel hadakozik. Gombnyomásra megindult a sajtó áradozása a Murmanszkba indított hajókaraván sikeréről. A londoni ünnep azon vidámkodik, hogy az erősen biztosított karavánból, *45 hajó közül 38 hajó, 270.000 tonna elsülyedt s a maradék beván-*

A NÉMET LÉGIERŐ KATONÁI IS HARCOLNAK A SZTALINGRÁDI ROMOK KÖZÖTT

KEITEL VEZÉRTÁBORNAGY 60 ÉVES
A német birodalmi hadsereg főparancsnokságának főnöke a harctéren töltötte születésnapját

JAPÁN TENGERALATTJÁRÓK ÉRKEZTEK AZ ATLANTI-ÓCEÁNRA.
Hadműveleti szempontokból rendkívüli fontosságú ez a hivatalos német és japán jelentésekkel megerősített hír, amely a tengelyhatalmak közös akaratát bizonyítja az angolszász tengeri hatalom letörésére

ÉGŐ ANGOL HAJÓ a Földközi-tengeren

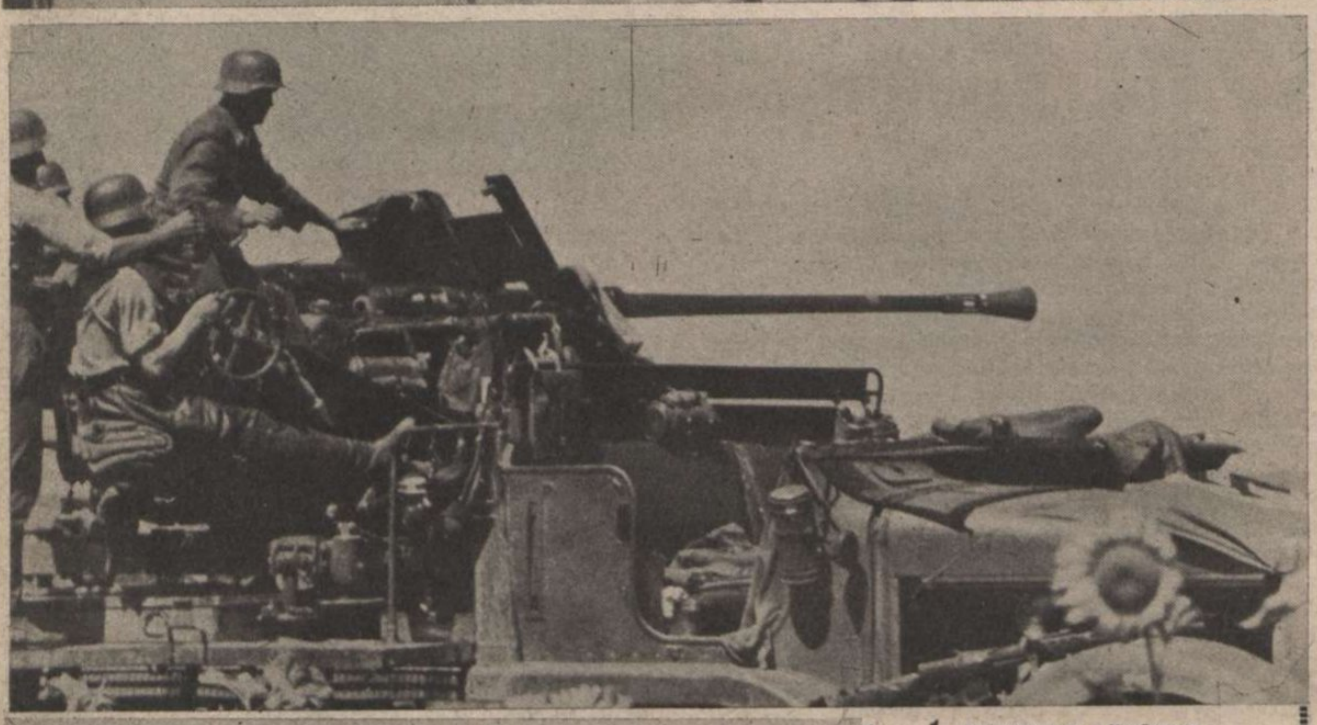

1. EGYETLEN LÖVÉSSEL!
A szovjetfront déli szakaszán, a nagy előnyomulásban, megállott hirtelen az egyik könnyű légvédelmi ágyú. A hatalmas napraforgókon túl, csodálatos célpont kínálkozott s a német tüzérek a vadászat lázával és gyorsaságával készülődtek a halálos lövésre . . .

2.
. . . a közelben egy szovjet repülőgép próbált éppen elmenekülni a kezdetleges repülőtérről. Berregett már a motorja, de

3. →
. . . egyetlen lövés, pompás találattal összetörte és felgyujtotta . . . A fényképésznek is ritka szerencséje az ilyen felvétel . . .

szorgott valahogy talán a szovjetkikötőbe. Ha Churchill győzni akar, akkor nem lehet megállítani s győz a papiroson, ha máskép nem lehet . . . Egyébként az archangelszki kikötőből visszatérő hajókból, a németek több napos harc után *elsülyesztettek 3 rombolót, 1 segédcirkálót és 5 gőzöst, 50,000 tonna ürtartalommal s 2 másik hajót olyan súlyosan megtorpedóztak, hogy elvesztésükkel számolni lehet.*

Az Atlanti-Óceánon, a Karibi-tengeren és az afrikai partok előtt a német tengeralattjárók, újabb 13 ellenséges gőzöst, összesen 75.000 tonnát és egy korvettet küldtek a tenger fenekére s az angolszászok *rövid 4 nap alatt 19 hajót, 125,000 tonnát vesztettek.*

Az afrikai hadszíntéren, az olaszok hősi harcban véglegesen felszámolták az angol hadvezérek *tobruki vállalkozását.* A Szahara közepén elterülő, olasz *Dzsialo-oázist* váratlanul megtámadták a sivatag felől érkező angol páncélosok, de a *marokkói helyőrség visszaverte minden támadásukat,* amíg végre komoly erősítés érkezett s az angolok kerékláncot oldottak. A légierő üldözi a sivatagba hátráló brit csapatokat.

Egyiptomban a Kairó közelében fekvő *heliopoliszi* repülőtér ellen hatalmas támadást indított a német légierő s az angol katonai barakktábort, a hangárokat és a gépállományt lángba borította. *Marseille* százados légi raját, több mint 60 angol vadászgép támadta meg s az elkeseredett légi harcban Marseille, a levegő hőse 4 angol gépet lőtt le s győzelmeinek számát *155-re emelte!*

Nagy hatósugarú olasz bombázók megtámadták Gibraltárt s az angol erődök között óriási tüzek keletkeztek. Gibraltárban állandósul a légi riadó. Alexandria és Gibraltár között, a légi és a tengeri erők lekötik és pusztítják Anglia fegyveres hatalmát.

Szeptember 9—20. között Anglia 189 repülőgépet vesztett, 22 német gép ellenében. Ez az arányszám megmagyarázza a *zavaró berepülések* céltalanságát s a lakónegyedek bombázásának szükségét . . . *Magasan húznak el a brit gépek a megszállott területek és a német birodalom fölött,* hogy *fölényes ellenfeleikkel minél ritkábban találkozzanak. Anglia kitér a harc elől, de a vereségét nem kerülheti el.* A hármashatalmi egyezmény 2. évfordulójának hetében az erők mérlegén, a tengelyhatalmak súlya nyomasztóbb, döntőbb, mint két évvel ezelőtt. *A szemmellátható igazság azonban, nem a vakoknak való . . .*

OLASZ TÁMADÁS a Tobruknál partraszállt csapatok ellen. Az angol haderő legnagyobb részét már a tengeren elpusztították és a partraszállók sorsa is gyorsan beteljesedett

A MURMANSZKI KIKÖTŐ BOMBÁZÁSA
a nagy angol hajókaraván megmaradt egységeinek menekülése után. A hatalmas pályaudvaron egymásután gyulladtak ki az angolszász szállítmányok, amelyeket a sérülten bevánszorgó hajókról vonatokra raktak

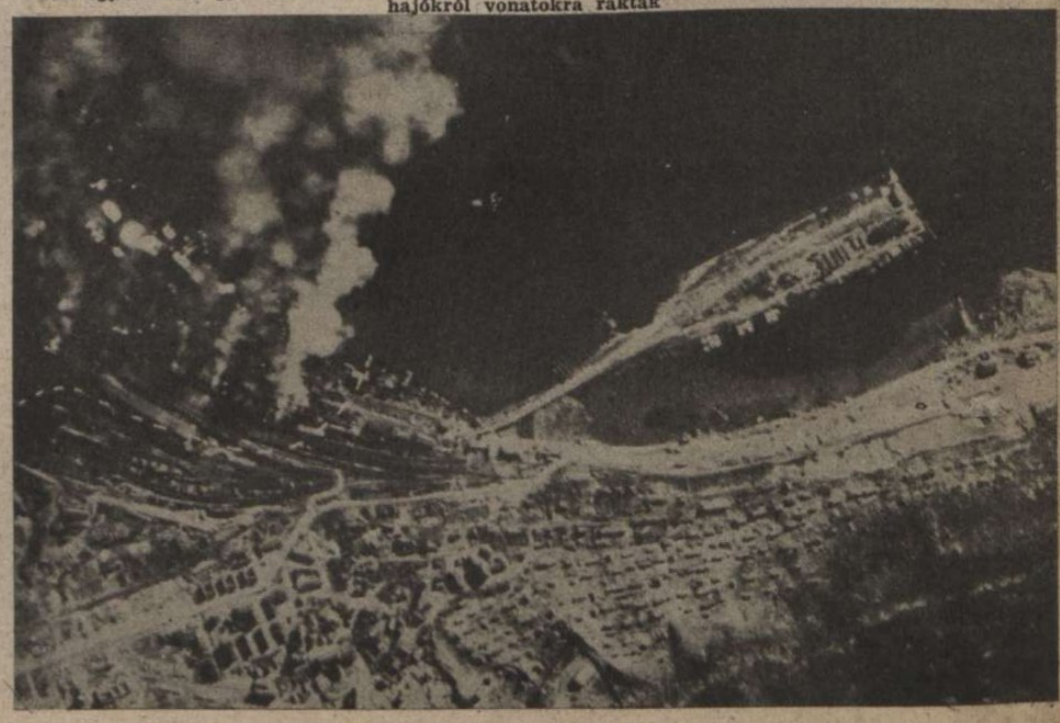

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(6.)

Félszavakat motyogott, alig lehetett értelmes mondanivalót összerakni belőlük.

— Hát hallja, Brandstein? Nikolicsné nem tud arról, hogy maga pénzt adott volna az urának. Azt mondja, hogy a megboldogult a maga boltjába pálinkát inni járt s azért tartozott valami csekélységgel.

— Az én boltomba inni? Hogyhogy inni? Hiszen nekem nincs is italmérési engedélyem... Ez az asszony egy hamis tanu, ha ilyet mond! Nekem itt vannak a tanuk, akik látták, mikor a pénzt leolvastam a parasztnak...

A tanuk egymásután álltak a magasemelvény elé és vallottak. Tudtak mindent. Pontosan emlékeztek arra is, hány tízkoronást számolt le Brandstein Juda a meghalt Nikolics Pável kezébe és mennyi volt az ezüstkoronás.

— Maga már megint itt van, Herskovics Chajim? — kérdezte piros homlokkal a bíró, aki a király képe alatt ült. — Maga minden nap tanu valamelyik ügyben? Maga mindent lát, mindenütt ott van?

A tanu szakállába mélyesztette mocskos kezét és féloldalt, alázatosan tekintett fel a kérdezőre. Csizmás lábait váltogatta és türelmesen várt, hogy mikor hagyja abba a méltatlankodást. Hát tehet ő arról, hogy itt van? Nem maga jószántából jött, a törvény idézte, ott az írás az altisztnél, vagy az asztalon. Maga a bíró is tudhatja, hogy ő nem paszszióból jött ide olyan messziről. Bejelentették tanunak, ő csak eleget tett a kötelességének. Még tán csendőrök is mentek volna érte, ha nem jön az idézésre...

— Maga honnét tudja, hogy Brandstein Juda kölcsönt adott a meghalt Nikolicsnak? Hiszen maga nem is abba a faluba való!

— Fuvaros vagyok, nagyságos elnök úr... Én egy szegény fuvaros zsidó vagyok... Annyifelé járok... Akkor véletlenül Sz-n voltam, ha jól emlékszem árut vittem... Nem... nem árut, várjunk csak, a világért se akarok a törvény előtt hazudni. A kövesligeti metszőt vittem. Igen... Azt... Ne tessék haragudni, nem akartam hazudni. Bementem a Brandstein Juda boltjába, mert éhes voltam és gondoltam, veszek egy heringet. Nem telik másra ilyen szegény fuvarosnak. Nyolc gyerekem van, nagyságos elnök úr, az Örökkévaló tartsa meg őket... Szóval egy kis heringet akartam venni. Akkor volt ott az a paraszt a pénzért. Láttam...

Mindent tudott... Azt is: milyen ember volt Nikolics Pável, milyen színe volt a bajuszának, hogy beszélt. — Az ügyvéd, Róth Samu, elégedetten mosolygott és kezét zsebébe dugva csörgette az aprópénzt, amit mindig tárca nélkül hordott magánál, mintha örökké készen tartotta volna az ötkoronákat az ilyen jó tanuk számára...

Buxbaum Mojse azzal kezdte, hogy rátámadt a vádlottak padján ülő Judára:

— Még engem hivattál tanunak, te ganef? Volt bőr az arcodon idehozatni engem?

Alig tudták lecsillapítani. Hadonászott rövid kezeivel, arca egészen belepirult a haragba, Juda ijedten bámulta, nem érthette: mi történt vele. Mikor azt kérdezték tőle, haragos viszonyban van-e a vádlottal, vagy az özveggyel, láthatóan küzdött magával s végül kivágta:

— Haragszom Brandstein Judára, erre a fiatalemberre, aki itt ül. Még most is tartozik nekem a tehén tartásáért...

Elsírta: mennyibe került a takarmány, milyen drágán vette a szénát, meg a répát, s milyen nehezen tudja megkapni a pénzét.

— Ne jótékonykodjon az olyan ember, akinek nem telik, — rikácsolta. — Én fizessek rá arra, hogy a parasztoknak pénzt ad és az adós nem tartja be a terminust? Hát mi vagyok én? Egy Chevra Cadisa?

...Minden a legszebben ment. A bírák ugyan, — úgy látszott, — gyanakodtak, de azért minden rendbejött lassan. Az asszony nem tudott tanukat megnevezni, akik látták volna, hogy a vádlott csakugyan pálinkát adott az elhaltnak, de itt voltak a zsidók. Vallottak, s egy hajszálnyi hézag nem volt abban, amit mondtak, tudtak a váltóról, a készpénzről, — mindenről tudtak, amit kérdeztek tőlük. S az ügyvéd mosolygott a pulpituson. Csörgette zsebében a pénzt, nagy beszédet mondott az ártatlanokat védő törvényről és a méltatlan vádaskodókról, akiknek szégyenülten kell elbujniok a becsület es tisztesség elől. Juda megilletődötten hallgatta és bólogatott Oziás is, aki a közönség padjában ült.

Aztán sokáig kellett várakozni, míg a bírák tanácskoztak. Az öreg Groszmann odacsoszogott csattos cipőjében és vállát veregette:

— Látod, — mondta, — az igazság megmutatta magát.

Mintha az altiszt azért állna ott, hogy őket figyelje, szavaikat, mozdulataikat számbavegye, úgy beszélt.

— Isten nem hagyja el az ártatlanokat, látod, Brandstein Juda... Mondtam és neked, hogy a törvény mindig az igaz úton járókat segíti.

A bírák visszajöttek és a nagy csendben elhangzott a szó:

— Őfelsége, a király nevében... Brandstein Judát az ellene emelt vád és következményei alól bizonyítékok hiányában a törvényszék felmenti...

Úgy állott a nagy asztal előtt, kihúzott derékkal, mint egy diadalmas hadvezér. Nyugodtan viszszamehet a faluba, nem lesz semmi köze ahhoz a sárgára festett házhoz, amelynek rácsos, apró ablakaira olyan szorongva tekintett fel reggel. Nem is hallotta már a bíró szavát, csak a szájat látta, amely lassan mozgott, aztán arra riadt, hogy emelt hangon kérdi tőle:

— Megnyugszik?

Az ügyvédre nézett.

Grün Samu intett s akkor ő is hevesen bólogatni kezdett, többször is egymásután.

— A bíróság nem mondta ki, hogy maga ártatlan. Csak úgy találta: nem sikerült bebizonyítani, hogy a csalást valóban elkövette. Azért megnyugszik? — magyarázta az ügyvéd, mikor látta: túlságosan látszik rajta az öröm.

— Én? Kéremalásan, doktor úr, én egy szegény kis zsidó vagyok. Hogy merném én kívánni, hogy nekem az egész igazságot mérje a törvény? Nekem elég egy ilyen kis igazság is... Belenyugszok... Igenis, belenyugszok...

— Elmehet...

Hajlongva köszönte a bírák kegyességét, bókolt, úgy, ahogy a Tóra előtt tanulta s már suhant is kifelé. Hát ennyi volt... Sohase tudta mostanáig: miért ábrázolják az igazságot úgy, hogy bekötött szemmel tartja kezében a mérleget. Hát ezért.. Nem látja az igazság, hogy a súly vajjon a tisztesség aranyából van-e, vagy másból. Csak elég nehéz legyen, az a fontos...

A folyosón megvárta az ügyvédet, s odakint körülvették a tanuk is. Buxbaum Mojse kerek szemmel, hangtalanul nevetett rá, a másik három komoly arccal nézte, mint az üzletfelek szoktak, akik már csak a portéka árának kifizetésére várnak, erre a mindennél fontosabb aktusra.

— No, gyerünk innen...

Grün Samu magával ragadta őket, ki az utcára s a városháza mögött, az irodájában elintézték az ügy anyagi részét.

— Húsz koronát fizet, Brandstein... Groszmann Oziás úrra való tekintettel, ilyen olcsón csináltam meg magának ezt az ügyet. És tizenöt koronát kapok a külön költségekre...

Szemével a tanukra pillantott, akik figyelmesen várakoztak az ajtó mellett.

Juda előkotorta a vászonzacskót és sóhajtva, nyögdécselve leolvasta a pénzt. Mennyi költség merül fel egy-egy üzleten, az ember soha nem tudhatja előre! Ezeket a kiadásokat is bele kell venni a kalkulációba, hiszen máskép nem érdemes belefogni semmibe...

A faluba Buxbaum Mojse kocsiján vonult be, még alkonyat előtt. Mindenki láthatta, aki akarta, hogy szabad emberként tért vissza, s a törvény neki ítélte az igazságot. Nem árt, ha a parasztok az ilyesmit észreveszik, sokat tanulhatnak belőle... Ez a bolond özvegy is mennyivel okosabban cselekszik, ha ráhallgat a jóakaratú tanácsra és elfogadja azt a pár koronát, amit kínált neki. Nem, a törvényt választotta, hát most lássa... És lássa a többi is, hogy az igazság mindig az okosabbak oldalán van...

Mojse nagyokat pattantott az ostorral és szükségtelenül is kiáltozott a lovakra, átkozta lassúságukat, lusta lépésüket és munkájukkal arányban nem álló falánkságukat. Elérte, hogy a házak ajtaján kinéztek az asszonyok, szemüket dörzsölve a tűzhelyről kitóduló füsttől és bámultak rájuk. Olyan volt ez, mintha mindannyian sírtak volna a látványon, pedig csak a szegényes vacsora tüzének füstje könnyeztette őket.

Mindjárt kinyitotta a boltot, s kiállt az ajtóba, hogy lássák s ha még vásárolni akar valaki, azt el ne szalassza. Harmincöt korona fölösleges kiadás, csak készpénzben, ha a tanuk ebédjét nem számolja is, komoly veszteség, be kell azt hozni...

Nézegette a falut, a házakat, amelyek úgy lapultak rá a domboldalra, mintha egy szerteszét legelésző nyáj óriás, bozontos állatai volnának, barna testükkel, s hátukon örökké felborzolt szőrrel, a magas szalmatetővel. Tél volt majdnem, mikor idejött, most zöldel már a fű és az erdők felől furcsa, nyers illatok szállnak le alkonyatkor a ködbel, — fél esztendeje él itt. Ismer mindenkit, tudja: melyik házban ki lakik, mije van a parasztnak, mindent tud róluk s lenézi őket. Nyomorúságuk nem indítja meg, soha nem érzett szánalmat irántuk. Inkább úgy érzi: mindez azért van így, azért rendeződött, hogy kiszolgáltatottságuk teljes legyen s ne tudjanak menekülni az ő kezéből. Ezt biztosan tudta, ezt az egyet, hogy kezében tartja valamennyit. Csak idő kérdése, mikor kerül a sor egyenként rájuk úgy, mint Nikolics Pávelre.

Sokáig támaszkodott a bolt előtt, az ajtófélfához dőlve és nem is vette észre, hogy az utca lassanként kihalt. A sovány, mezitlábas gyerekek eltüntek az udvarokról, a tyúkokat és malacokat bekergették a kamrákba, a házakhoz ragasztott alacsony istállókban is elnémultak a tehenek, meg a kecskék: egészen beesteledett, a falu aludni tért. A vacsorák égett vöröshagyma illatát elvitte a szél, a füsttel együtt, ami a tetők résein kéken és szeliden szállott ki s tartott felfelé, mindmegannyi áldozati oltárról, amelyen a szegénység mutatja be napi hódolatát irgalmatlan végzetének.

Egyedül maradt boltja előtt a mély homályban, hozzátapadva a falhoz, éjszakai prédaútra készülő, ideges vadként s csak ösztöne vezette, mikor sokára átment az üzleten és a hordók, ládák, zsákok közt kihozta az ajtó lakatját, hogy bezárkózzék.

Sokáig nem tudott elaludni e nevezetes napon.

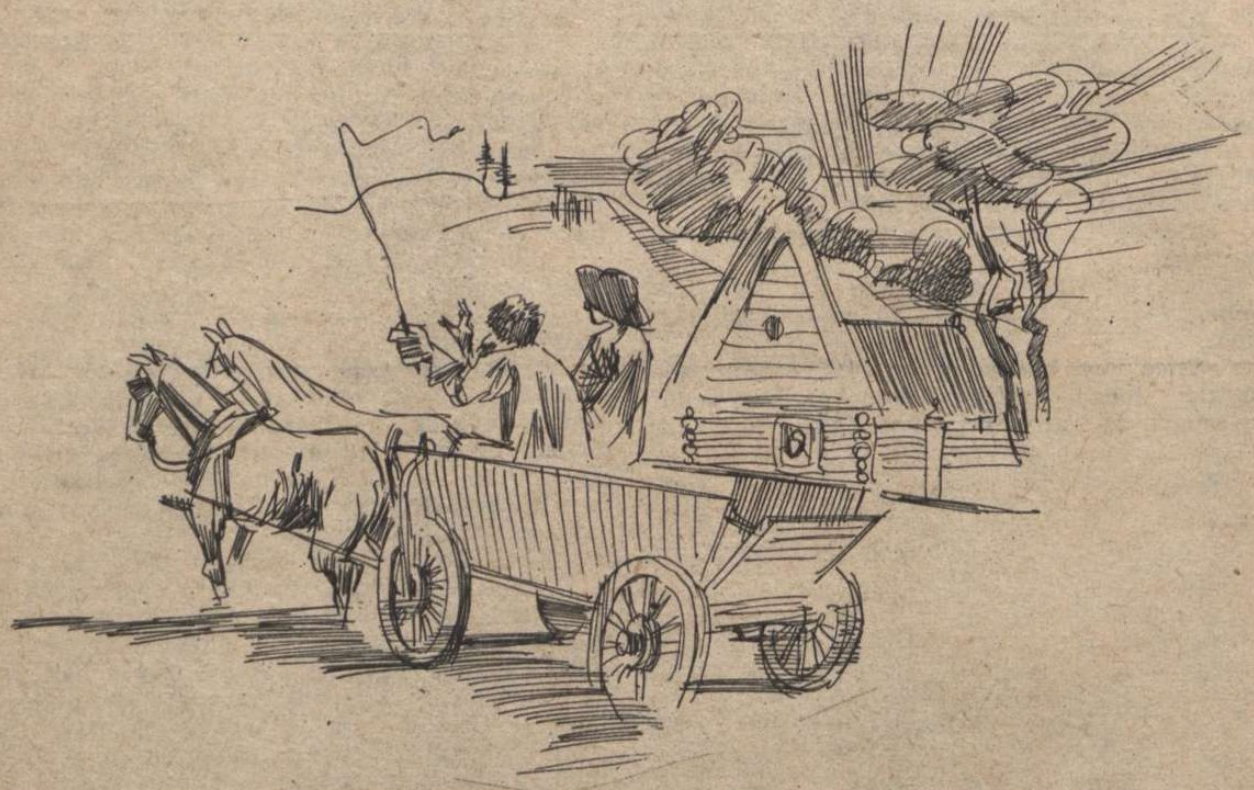

Ujra meg ujra végigélte a bírósági tárgyalást, emlékezetét megfeszítve idézte vissza az elhangzott szavakat, a bírák mozdulatait, az ügyész arcát, azt a gyűlöletest, s hangtalanul nevetett néha. Hiába akarta megragadni minden áron, nem sikerült . . . Kisiklott kezéből, mikor már azt hihette, hogy zsákmánya lesz . . . Jó, ha az ember nem egyedül kénytelen szembeszállni az ilyen hatalmakkal, mert vajjon mi lett volna vele, ha nincs az ügyvéd, s nem jönnek el a tanuk? Börtönbe vetik, bizonyosan . . . De lám, a gyengéknek is vannak fegyvereik!

Mosolyogva aludt el, mellére szoritott kezekkel, amelyek úgy hajoltak össze, minha a két tenyér meleg fészkében őriznének valamit, féltőn és görcsösen, valami frissen megtalált kincset.

Később, napokig se bírt megszabadulni ettől az emléktől. Vissza-vissza tért elméjébe, foglalkozott vele, s gyakran azon kapta magát, hogy félhangosan beszél, vitatkozik az ügyésszel. Végül valami személytelen harag támadt benne a parasztok iránt. Nemcsak Nikolics Pável özvegyére haragudott, a többiekre is, valamennyi férfire és aszszonyra, akik — úgy érezte — összetartanak az ő ellenfelével és valamit forralnak. Előre bosszut akart állni rajtuk s ezért megcsalta őket, ahol csak lehetett.

Elégtételt érzett, ha a petróleumos üvegbe csak egy cseppel kevesebbet mért, ha a sóból lecsipett, a málélisztből visszaöntött s a számolásnál egy fillérrel megrövidíthette valamelyik asszonyt. Valahányszor figyelmeztetőn megszólalt a boltajtó csengője s ő elindult a raktár mélyéről, hogy kiszolgálja a vevőt, már remegett az izgalomtól. Ez az érzés lassanként olyanná változott benne, mint aminő Marusja ölelése közben öntötte el. Eleintén csodálkozott ezen, de aztán vállat vont és örült neki.

Harcban állt a faluval és mindig győzött. Nem voltak ezek nagy diadalok, — pár gramm só, egy gyűszűnyi petróleum, néhány fillér, — de erejét érezte belőlük, fölénye bizonyítékaiként szemlélte mindegyiket. Uralkodott a népen, anélkül, hogy az tudta volna, s kicsúfolhatta magában az egész falut. Öntudatát és vakmerőségét növelték az apró csalások, míg végre eljött az a nap is, mikor hatalma már félelmet szült az emberekben és valóságos uralommá változott, a zsarnokság minden ismertető jelével.

Egyedül volt a boltban, késő este, — így kezdődött. Nyitva tartott sokáig, mert a parasztok a hegyekben dolgoztak már és csak ilyenkor volt idejük betérni egy pohár pálinkára, vagy az aszszonyoknak a szokásos vásárlásra.

Idegen zsidó nyitott rá, soha nem látta még a faluban és köszönt.

— Mi tetszik?

Fejét ingatta, hogy semmit se akar vásárolni. Fáradtnak látszott, csizmáján vastagon száradt az erdei utak sárga, agyagos sara és szürke rétegben ülte meg a por. Hátán zsák, talán áruval megtömve, derekán az ócska kabát szíjjal átszorítva. Mintha önmagát látná, vándorlása közben . . . Csak ez az ember öregebb volt, szakálla fényes-feketén ömlött mellére, szeme körül sűrű, apró ráncok táncoltak, miközben hunyorogva, nagyon figyelmesen nézett körül.

— Leteszem egy kicsit a zsákomat, nagyon nehéz, — mondta és mosolygott hozzá.

Mély, rekedt hangja volt, de ahogy beszélt, nem érzett rajta a hajléktalanok gyámoltalan és alázatos bizonytalansága, amit olyan jól ismert a maga életéből. Inkább nagyon is biztosnak látszott a dolgában s úgy vetette le terhét, mint aki hazaérkezett.

— Remélem, nem küld el fedele alól egy zsidót, Brandstein Juda, hanem Isten nevében szállást ad a vándornak, — lépett hozzá, mikor zsákját ledobta és gondosan beállította két heringes hordó közé.

— Magamnak sincsen sok helyem, de . . .

— Ezt vártam . . .

Arcába mosolygott s nagy kezével rátámaszkodott a pultra, úgy vizsgálgatta.

— Megismertem volna, — bólogatott, — éppen ilyennek mondták . . .

— Kicsoda?

— Nem találná el, ha egész éjszaka törné is rajta a fejét. Megmondom. Egy bizonyos Brandstein Josua felesége . . . No? Rájött volna?

— Anyám?

Bólogatott és most már nyitott szájjal, hangtalanul nevetett, hogy egészséges, nagy, sárga fogai mind kilátszottak.

— Úgy bizony . . . Brandstein Josua házaló felesége . . .

— Tarnopolból jött?

— Egyenesen onnan . . . De azt se mondja a vendégének, hogy üljön le? Ha visszatérek, elmondom majd Rachel asszonynak, hogy mennyire szereti őt a fia . . . Még a vendégfogadás szokásait is elfelejtette, mikor anyjáról hallott egy szegény vándortól. No?

— Tarnopolból . . .

— Bizony . . . Menjen csak bátran az én Juda fiamhoz, mondta Brandstein Josua felesége, ha Magyarországra készül, utolsó falatját is megosztja magával . . .

Körülnézett és sűrűn bólogatott.

— De látom, nem olyan szegény ember . . . A boltja tele van áruval, hallom, a ház is a magáé . . .

— Ki mondta?

— Hát nem tudja ezt mindenki? Az egész környéken ismerik a fiatal Brandsteint, hogy milyen jó kereskedő és milyen jövő áll előtte . . . Ne szégyellje, fiatalember . . . Ha valakiről beszélnek, az mindig jó . . .

Betessékelte a raktárba, leültette és ennie adott. Később bezárta a boltot, hogy nyugodtan beszélgethessen a messziről jött vendéggel, aki látta apját, anyját és testvéreit. Csupa jó hírt hallott róluk. Apa még mindig házal, de lassabban jár, mint régen és a gyerekek segítenek neki a zsákot cipelni. Szépen nőnek, engedelmesek és ügyesen beletanulnak az üzletbe, pár év múlva Brandstein Josuának már nem kell törnie magát a család kenyeréért.

Az idegen elhozta az öreg Chajim üdvözletét is, meg a mészárosét és a fuvaros Jankelét. Mindenkit ismert, habár nem volt Tarnopolba való. Hogy honnét jött voltaképpen? Nem fontos, azt a várost úgyse ismeri. Igen messziről és megfordul mindenütt, országokat barangol be. Áruja? Igen, az is van, bár nem olyan portéka, amivel mások kereskednek. Majd elmondja, később, szép sorjában. Arra is lesz idő, mert ha megengedi Juda, pár napig nála marad.

Furcsa volt az idegen, kissé titokzatos is, Juda azt gondolta, valami nagyszájú csavargó, aki szeret nagyokat mondani, többet elhitetni magáról, mint amennyi, csak azért, hogy bizalmat gerjesszen. Egy zsák a vagyona, van fogalma róla, mennyit ér, neki is volt ilyen zsákja, nem is olyan régen . . .

Mindenféléről beszélgettek s az idegen egyszer elejtette Groszmann Oziás nevét.

— Ismeri tán?

— Hogyne . . . Nagyon régen. Üzleti összeköttetésben vagyok vele, évek óta. Valahányszor Magyarországba jövök, mindig felkeresem. Ő is beszélt nekem bizonyos Brandstein Juda nevű fiatal kereskedőről, aki még sokra viszi, mert nagyon ügyes és nem válogat az üzletekben . . .

Elhallgatott és féloldalt tekintett rá, kalapja árnyékából.

— Igaz?

Kissé zárkózottan felelt:

— Van jó üzlet és van rossz üzlet . . .

— Én például jó üzletet hoztam magának, Brandstein Juda . . .

— Üzletet hozott? Miféle üzletet?

— Könnyű és jó üzletet. Semmi befektetés, szép haszon . . . No? Azt hiszem, ilyen bolton mindenki kapna.

Feszült idegekkel ült a rizses zsákon és várta: mi lesz ebből. Nem válaszolt, csak bólintott az idegen szavára. A nevét se tudta még, fogalma se volt, honnét jön tulajdonképpen, mit akar, de Groszmann Oziás neve már teljes bizalmát felkeltette. Ha csakugyan ismeri, akkor nem lehet rossz járatban és valóban komolyan veheti az üzletről mondott szavait.

— Tudja maga, mi az a bizományi árú?

— Tudom . . .

— No, olyasféle üzletet hoznék én magának. De a portékát nem kell eladni, csak tartani, addig, míg bizonyos emberek érte jönnek. Semmi dolga nem lenne vele . . .

— Beszéljünk nyiltan . . . — —

— Einhorn Éliás . . . Úgy hívnak.

— Igen, beszéljünk csak egyenesen Einhorn Éliás, mert az üzletről nyiltan kell beszélni. Én nem szeretem a zsákbamacskát.

A vendég felállt, átbotorkált az üzletbe, s mint a macskák, amelyek sötétben is látnak, anélkül, hogy megbotlott volna a zsákokban, ládákban, megtalálta batyuját és felragadva, szuszogva a teher alatt, átcipelte a raktárszobába.

— Itt van, mindjárt megmutatom.

Kényelmesen, lassan bontogatni kezdte a zsák szaját, aztán Juda kíváncsi tekintetétől kísérve, egymásután húzta ki belőle árúját. Csalódottan látta, hogy ugyanaz a portéka van nála, amit minden házaló zsidó hurcol a szegény falvakon keresztül vezető útján: silány, olcsó, parasztasszonyoknak való holmi.

Einhorn Éliás mosolygott.

— No, csak maga ne gondoljon semmit . . . A valódi árú ezután következik.

Egy csomó rongyot húzott elő, majd a gyertyafényben megjelent a zsák szájában egy vadonatúj, vastag könyv. Gyors kezekkel szedte ki a vendég a többit is: húsz, vagy huszonöt kötetet, aztán újságok, füzetek kerültek elő a feneketlen zsákból, s vándoroltak a ládára; ahol toronyba rakta őket Einhorn Éliás fürge keze. Juda megkövülten nézte, moccanás nélkül és homloka körül valami hideget érzett. A világért nem mert volna hozzányúlni a jövevény holmijához, pedig a kíváncsiság ösztönözte, hogy felragadjon és kinyisson egyet és lássa: mi van beléjük nyomtatva.

— No . . . Itt az árú . . . Látja, Brandstein Juda, nincs velük sok baj. Kevés helyet foglalnak, a raktárban észre se veszi őket. Pénze se hever bennük, mégis jövedelmeznek . . .

— Mi ez?

Biztatón intett a könyvhalom felé:

— Nézze meg . . . No, nézze, ne féljen . . .

— Folytatjuk. —

Harcok az orosz égen*

Ma meleg napom volt. Nem is magam írok most, mert mindkét karom meg van sebesülve. Tollbamondom a naplómat.

9 órakor futárgéppel futártiszt érkezik a hadtest repülőparancsnokságtól, hogy a még be nem érkezett felderítő század helyett a vadászszázad hajtson végre, ha kell, kierőszakolva is, felderítést Dzurin—Tulczyn területéről.

Az időjárás nem kedvező. Szürke felhők úsznak alacsonyan tova az unalmasan egyforma ukrán síkság felett. A levegő erősen párás, a látás rossz. Magam vezetem az ötös rajt a feladatra. Kísérőim: Seres hadnagy, Kun zászlós, Göcsei és Zsámboki szakaszvezetők.

A Zmerinka-i nagy vasúti csomópontig helyenkint 50 m. alacsonyra nyomnak le bennünket a felhők. Ettől kezdve 200—300 m-re emelkedik a felhőplafon és a kép is megélénkül a földön. Csapataink általában a Zmerinkától délkeletre vezető kettősvágányú vasútvonalat érték el. Az utakon mindenféle látjuk előnyomulni üldözésben lévő csapatainkat. Harc nincs sehol. Most tehát lássuk a visszavonuló ellenséget.

Vágyunk könnyen teljesül, mert nem nehéz gépeinken a földön haladó ellenséget beérni.

A kettősvágányú vonalat keleti irányban átrepüljük. A bolsevisták felgyujtották a Schpikowi-i pályaudvart, mely hatalmas lángokkal ég. Pár kilométert száguldunk még és már meg is pillantjuk az ellenség menekülő oszlopait. És milyen zárt oszlopokban haladnak a bolondok! Ahol megjelenünk, természetesen ijedten ugranak szét a mezőkre. Először általános képet akarok nyerni, hogy hány úton és milyen összetételben haladnak visszafelé. De még visszatérünk!

A felderítési sávomban mindenütt megállapítom az ellenség végeit. Érdekes, hogy aránylag milyen sok ebben az állítólag igen modernül felszerelt vörös hadseregben a ló. Megállapítom, hogy az ellenség főoszlopa a Jurkowkából Tulczyn felé vezető úton halad. A távolság a mi éleink és az ellenség végei közt nem nagy. Nem fog ártani egy alacsony támadással feltartani az ellenséget.

Elkanyarodom az ellenséges oszlopoktól, hogy időt adjak nekik az újra összerendeződésre és a továbbhaladás megkezdésére. Ezalatt oszlopalakzatot veszünk fel és intem az alacsonytámadás jelét. Azután viszatérünk és az út tengelyvonalában géppuskatűzzel rácsapunk az ellenséges oszlopra.

Támadásunk órási zavart idéz elő. A sűrű oszlopok egymást legázolva ugranak szét, mindenütt hullanak az emberek, és szétlőve maradnak állva az úton a járművek. Géppuskák kerepelnek felénk és halljuk az egyes puskák lövéseinek éles pattogását. Szerencsére találatot nem kapunk. Látom, hogy a vörösök egy légvédelmi gépágyút igyekeznek lövésre késszé tenni. Még mielőtt lövéshez jutottak volna, ennek a személyzetét is elintéztük egy pár jó sorozattal.

Hirtelen még egy pompás célt fedezek fel.

Az ellenség oszlopának vége mögött a mi éleink előnyomulási útvonalának kétoldalán egy erdősarok által fedve, magas gabonában egy bolsevista harckocsiszázad tankjai lapítanak.

Ezekről a lesállásban várakozó szovjet harckocsikról éppen tegnap előtt mesélt nekem a Bar-i repülőterünkön a két páncéljárműves barátom. Már tudom, hogy milyen veszélyesek ezek számunkra. Az utolsó percig nem árulják el magukat és azután egész közelről gyilkos tűzzel fogadják az él-páncéljárműveinket. Emiatt már eddig is voltak veszteségeink. Erről valamiképpen értesítenem kell a saját éleket. Kötelékemmel visszarepülök a saját csapataink élei fölé és erősen billegtetve gépemet, köröket írok le a fejük felett, majd visszarepülök a les-állásban lévő orosz harckocsik felé.

Remélem, hogy saját csapataink szemmel követik az utunkat. A szovjet harckocsikhoz érve, erős géppuskatűzzel többször rájuk csapunk. Látniok kell a sajátjainknak, hogy itt valamire támadunk. Az ellenséges tankok nyelik a lövéseink foszforcsíkjait. Egyik sem mozdul, bár foszforos lövedékeinktől égni kezd körülöttük a gabona.

Hátra vannak még az ellenséges oszlopok felderítendő előrenyuló részei és élei. Ezekre is kell, hogy maradjon az üzemanyagunkból, tehát tovább vezetem kötelékemet Tulczyn felé. Alacsonyan, oszloplen. Rettenetesen dühösek lehetnek ott lent reánk. Hej, de ha valamelyikünk motorja most leállna! Ez a véres kegyetlenkedéshez szoktatott banda megnyúzná a kezei közé került magyar pilótát.

Tudom, hogy nem célszerű visszafelé ugyanazt az utat repülni, mint ahol jöttünk, mert a légvédelmet már felriasztottuk, de az alacsonyrepülés miatt képtelen voltam megállapítani, hogy mi van bent Tulczynban. A felhők erre felé már 400 méter magasan járnak, erősen szakadozottak és nagy foltokban süt a nap. 300 méterre ugrunk fel s visszafordulok Tulczynra. Bár ne tettem volna!

A gaz bolsevisták beengedtek bennünket a város szélén belülre.

Magyar, német és olasz gépek kötelléke a szovjetfronton

alakzatban repülünk, hogy az út kanyargását könnyebben tudjuk követni. Az oszlop előnye még, hogy kísérőim nincsenek annyira egyoldalon lekötve a szomszéd gép figyelésével és így több figyelmet fordíthatnak a felderítendő földi célok és a légtér szemmeltartására.

Alacsony repüléseinkkel az ellenséges oszlopok összetételét pompásan megfigyelhettük. Viszont a terep kiemelkedőbb részei messziről oly pompásan eltakarnak bennünket, hogy az ellenség csak akkor veszi észre gépeinket, amikor a fejük felett nagy sebességgel elszáguldunk. Így általában nincs idejük tüzelni reánk. Mi azonban — különösen az út elénkforduló kanyarjaiban — közéjük eresztünk egy-egy géppuskasorozatot. Így tart ez hosszú kilométereken át.

Hirtelen elénk bukkan Tulczyn. Látszólag nyugodt a város, légvédelmi tüzet nem kapunk, igaz viszont, hogy így alacsonyan repülve mi sem igen látjuk, hogy mi van a város házai között. Nemsokkal a város után elérjük az ellenséges oszlopok éleit, tehát tovább előre nem repülünk. Ellenséges vadászok nincsenek sehol.

Nem értem, hogy miért nem riasztják ellenünk őket, mikor mi már 20 perce lődözzük itt az orosz oszlopokat. Kegyetlen izgalmas hajsza ez itt, mélyen bent az ellenség mögött. Nem látunk mást, csak ezer és ezer számra ellenséges katonákat. Szinte játszva lövöldözzük őket, pedig csak öten vagyunk ennyi el-

Hanem ezután körös-körül minden oldalról megnyitották ránk a légvédelmi tüzet. Röviden és velősen kifejezve, borzalmas volt! Azt hiszem, puskától az ágyúig minden lehető tűzfegyver tüzelt reánk és pedig nagy tömegben. Szerencsétlenségünkre éppen egy nagy felhőtlen égdarab volt felettünk és így még csak a felhőkbe sem menekülhettünk. Kígyózva törtem előre, hogy kijussak ebből az össztáncból, de közben szabályszerűen vergődtem a gépágyúk lövéseinek tűzkígyói között. Állandó dörgés, sivítás, ropogás közt törekedtünk ki a város területéről. Éreztem, hogy itt a csodával lenne határos, ha a sok lövés közül egy nem találná el a gépemet, mert rám, mint legelől repülő pilótára különösen lőttek.

Abban a pillanatban, amint erre gondoltam, süketítően éles csattanás vágott a fülembe, a jobb szemem sarkában egy lángot láttam felvillanni és egy erős ütés billentette le balra a gépemet. Belémvágott a tudat: — eltaláltak!

*

Hogy mit éreztem ebben a pillanatban, azt nehéz lenne kielemezni. A vad csattanásnak, ütésnk, sőt valami furcsa sistergésnek hihetetlenül rövid és tömör egyvelege volt ez a pillanat. Mint később megállapítottuk, a másodperc törtrésze alatt, egy gépágyú telitalálatnak 160 kisebb-nagyobb darabja süvített át a gépemen. Megijedni nem volt időm. Az ütés félig kiverte a kormányt a kezemből és a gépem balra lefelé zuhanni kezdett. A reflexem jól működött, mert első ösztönös mozdulatom az volt, hogy a gépet felvegyem a zuhanásból és ez sikerült. Tehát a kormányszerveket nem lőtték el!

A további ténymegállapítás később következhetik, most első az, hogy sérült gépemmel kikerüljek ebből a még egyre tartó tűzorkánból. Még pár pillanat, azután a tűzkígyók és robbanó felhők mögöttem maradtak.

Körülnéztem és láttam, hogy négy kisérőm szétszórva bár, de ott van körülöttem. Az iránytű helyes irányt mutat, most gyorsan vissza a kettősvágányú vasútvonalhoz, ahol már saját területen leszünk. Ott már kényszerleszállhatok, ha muszáj. Pillanatnyilag a gép minden kormánymozdulatomra helyesen reagál.

Az első nyugodt pillanatban először hálát adtam az Istennek, hogy ebben a kutyahelyzetben megsegített bennünket. Az ujjam végével végigsímogattam azt a kis Rafael Madonna plakettet, mely a gépem műszerei közt függ. Mégis csak vigyázott a gépemre.

Folytattam a légtér és a föld figyelését és közben megnéztem, hogy pontosabban mi is történt velem.

Mindkét felső karom, a jobb könyököm és a bal térdem véres. A nyakam is nedves. Felnyulok és érzem, hogy a jobb fülemből folyik a vér. Kissé fájnak ezek a helyek, de minden részem jól mozog, tehát komolyabb baj nincs. Nyilván repeszdarab sérülések lesznek.

De amit magam körül láttam, attól libabőrös lett a hátam. A jobbkülső szárnykitámasztó duc ketté van szakítva, tehát ezen robbant a gránát. A jobboldali szárnyaim tele vannak szórva rengeteg kisebbnagyobb lyukkal. Az orrom előtt pár centire a szélvédő üvegeimet keresztülütötte valami erős találat. Közvetlenül a fejem mögött egy repeszdarab átütötte a bőrpárnázatot. Micsoda szerencse, hogy ez a gránát nem beljebb találta a gépet és hogy ezek a súlyos repeszdarabok pont körülfogták a fejemet! Ha elgondolom, hogy centimétereken mulott, hogy most nem fekszem holtan Tulczyn házai között!

A pilótáim sorba jönnek a gépemhez vizitelni. Amint a gépemet megnézik, látom arcukon a megdöbbenés és az öröm kifejezését. Mutogatással gratulálnak a szerencsémhez. A kis Seres hadnagy vadul fenyegetődzik az öklével. Mint azt a leszállás után kifejtette, azt akarta kifejezni, hogy ha tényleg lelőttek volna, ő addig el nem jött volna Tulczynból, míg az összes légvédelmi üteg halomralövésével meg nem bosszul engem. Már azt hitte, hogy zuhanok és nagyon megkönnyebbült, amikor látta, hogy újra felveszem a zuhanásból a gépemet.

Mind integetnek, hogy vegyem vissza a gázt és csökkentsem a sebességet, mert a jobb felső szárnyam mozog. Magam is kíváncsi vagyok, hogy nem folyik-e valahol az esetleg átlőtt üzemanyagtartályom és a biztonság okáért figyelem a kényszerleszállásra alkalmas helyeket. De szerencsésen minden baj nélkül elérjük a Bar-i repülőterünket. Nem láthatom, hogy a gépem alatt a futóművem nincs-e szétlőve és ezért igen óvatosan szállok le. Nincs semmi baj, ez is sikerült!

Érdekes, hogy amíg egyáltalán bármi bajtól tartanom lehetett, addig az egész kellemetlen eset nem vett erőt rajtam és tökéletesen megőriztem nyugalmamat. De most, hogy a gépem már nyugodtan gurult a repülőtér sima talaján, az összes ijesztő benyomás egyszerre keresztül-kasul zsongott bennem és belegurultam a rádióantennának kimerevítő huzalaiba. A földön várakozó pilótáim nem tudták mire vélni az ügyetlenségemet és csak akkor döbbentek meg, mikor a leszállásom után látták, hogy a pilótaruhám alaposan véres.

Gyorsan lediktáltam és futárgéppel elküldtem a felderítési eredményt, azután közkedvelt gyámolítónk: dr. Radnay orvoshadnagy, fertőtlenítette és bekötötte a sebeimet. Utána beszaladtunk a gépkocsival a helyben települt német katonakórházba, ahol kiszedegették a szerencsére csak kis repeszdarabjaimat. Kétnapos seblázzal megúsztam az ügyet, két hét alatt a sebek is szépen begyógyultak és a repülésben is csak három napig akadályoztak. A légvédelem ritkán talál és ha talál, akkor sem mindig végzetes. Nem szabad tőle megijedni. Egyébként a kötelék öt gépe közül még háromban volt kisebb találat.

Délután már szenzáció lett a gépemből.

Egész tömeg magyar, német és szlovák katona jött ki a századunkhoz, hogy megnézze ezt a jól összelőtt gépet és kifejezze őszinte csodálkozását a ritka szerencsés eset felett. Mindenesetre a „jó öreg fűrészem" hű maradt hozzám és derekasan hazahozott. Nem kell végleg elválnunk egymástól. Pár napra ő is gyengélkedő marad, azután rendbehozza a mozgó repülőműhely és repülünk együtt tovább.

Sok pihenésem a nap többi részében sem maradt, mert már délben meg is kaptuk az újabb továbbrepülési parancsot. Tehát újra megindul a nyüzsgés, gyors felmálházás és az oszlopok indítása. A következő repülőterünk Sutyska nevű falu mellett lesz.

* Tomor László százados: „Harcok az orosz égen" című most megjelent könyvéből.

1848 RÉGI MAGYAR VILÁG

1848 júniusában az Osztrák-Magyar monarchia recsegett, ropogott minden eresztékében. A nagy külföld véleménye a történtekről az angol *«Chronicle»* álláspontja után ítélhető meg:

«Sajnálattal kell látnunk, hogy az ausztriai kormány hatalmát ismét néhány korhely tanuló s napszámos kezébe engedte át, kik magukat Ausztria népének nevezik. Ausztriában a demokrácia fogalma merő képtelenség. (A naked absurdity.) *Lehetetlen elképzelni, hogy Galicia, Csehország beleegyeznék abba, hogy néhány féktelen bécsi iskolás gyerek vagy egy henye napszámosokból álló, s a főváros utcáin felszedett csőcselék kormányozza őket . . .»*

A moldvai *Jassyból* június közepén hiteles tudósítás érkezik:

«Besszarábiában nagy orosz sereg van összegyűjtve, egy másik sereg Kamienec-Podolsknál áll. A Pruthon már hidat vertek. A zsidók már Moldvában és Oláhországban, orosz megbízásból, a sereg számára nagy mennyiségű lisztet vásároltak össze. Hírek szerint, az oroszok Bukovinán keresztül Besztercénél, másfelől Ojtoznál, Brassó felé készülnek benyomulni Erdélybe . . .»

Ez az orosz felvonulás még távolról sem történt a bécsi udvar tudtával, beleegyezésével, sőt óhajtására, mint majd egy évvel később történni fog. *A bizonytalan magatartású szomszéd állt most még készen a határon, Ausztria teljes szétzüllésére számítva.*

A monarchia középpontja már nem Bécs, hanem *Insbruck*, ahová az udvar visszavonult.

«A tiroliak öröme határtalan, hogy a császári család körükben tartózkodik. *Fáklyásmenetek tiszteletükre egymást érik, s éjszaka a hegyormokon mindenfelé örömtüzek lobognak...»*

Ausztria minden népe — *Tirol kivételével* — teljesen megegyező elmélettel szövegezi meg óhajtásait. Alkotmányt kér és kap, s ki akarja élni nemzeti kívánalmait. Mégis itt-ott lényeges különbségek mutatkoznak. Az olasz tartományok, *Lombardia, Velence,* teljes elszakadást követelnek, s nyílt harcban állanak az ott levő megszálló csapatokkal. *Csehország teljesen el akar szakadni. A tótok Csehországhoz akarnak javarészt csatlakozni. A délvidéki szerbek Karlovicán már ki is mondták elszakadásukat. Horvátország éppen úgy, mint Magyarország, alkotmányos szabadságot akar, de a Monarchia keretén belül!* A tulajdonképpeni Ausztria Béccsel, mintha legkevésbbé tudná, hogy mit akar, a polgári jóléten és a pillanatnyilag elmult előbbi jó világon kívül. *Az erdélyi oláhok vannak leghátrább, ők még csak lassan fogalmazni kezdik, hogy mit is szeretnének.*

A Monarchia legnagyobb tűzfészke Prága!

«Prágában néhány hét óta egyetlen gyár, egyetlen gép nem működik. A napszámmunkások dologtalanul éheznek. Ezer éhező szövőmunkás bolyong a hegyek közt. A kormányhatóságok semmit se tehetnek. Sok helyen erőszakosan betörtek a gyárakba s fizetést csikartak ki...»

A cseh tartománygyűlés elnöke, gróf *Thun* Leo, már hetek óta nem fogad el Bécs felől parancsot, *de ez még csak kezdetleges forradalmi állapot.* Ellenben, amikor június elején *Prágában* összeült *a szláv-kongresszus, egyszerre vérgőzös lesz a helyzet, s a csehek legelőször gróf Thunt fogják el, mint a szlávság árulóját. Pár nap mulva kitör az utcai harc.* Tüntetés az utcán. *Windischgrätz herceg katonai főparancsnok felesége az ablakon néz ki a tüntetőkre, amikor egy cseh diák a szemközti ablakból agyonlövi. Erre a katonaság rohamot indít. Windischgrätz katonatiszt fia súlyosan megsebesül az utcai harcokban. A tüntetők kinyomják a katonaságot a városból, s erre elkezdődik két napig a város kívülről folytatott lövetése. Prága ég. Temérdek halott. Harmadik napra leverik a lázadást.*

Bécs hirtelen megváltozott gazdasági helyzete majdnem pontos másolata a prágainak:

«A munkásság java része elhagyta a várost, mégis maradt bent 20 ezer munkanélküli. Ezeket a város fogadja fel napszámba és elbontatja velük az utcai torlaszokat, miket a zavargások alatt rögtönöztek a lázadók. 400 ezer forintba kerül havonkint ez a munkabér. A nemzetőrség a katonaságtól 18 ágyút is kapott, de nekik még ez sem elég...»

A tótok közt Csehország érdekében féktelen lázítás folyik! Egyedül *a zólyomi tótok,* s a besztercebányaiak, a kincstári német hivatalnokokkal együtt verik ki megyéjükről a lázítókat, viszont a *maglódi tótok* vasvillával kergetik ki Pest megyéből a magyar papot és jegyzőt. *Egerben egy napra a köztársaságot is kikiáltották, a magyar lakosság ellenére.*

Az *oláhság közvéleménye* még teljesen zavart álláspontú:

«A magyarországi oláhság május 27-én felszólítást küldött erdélyi testvéreihez, melyben azokat minden áron magyarországi egyesülésre, mint jövő létük egyetlen feltételére kéri . . .»

«Az oláhok iszonyú ellenszenvvel viseltetnek a délvidéki rácok iránt...»

Egyedül *Obrázsán* van összeütközés, de még ez sem politikai természetű:

«Az obrázsai oláhok megtámadták földesuraikat, s rendcsinálásra székely katonaság érkezett. Az oláhok a kukoricásokból két székely bakát lelőttek, erre 80 katona az összeverődött 2—3 ezer főnyi oláhságot beleszorította a Kükullőbe. Számosan ott fulladtak, néhány halott ezen kívül is volt és sok sebesült...»

«A délvidéki szerbség Titelnél nagy erővel betört. Hrabovszky, újvidéki parancsnok, megütközik velük. Karlovicot is ágyúzza, s 48 kocsin küldi be az elfogott és megkötözött felkelőket Aradra...»

«A *magyar kormány,* illetőleg gróf Széchenyi, ágyúkkal szereli fel a «Franc» nevű gőzhajót s így monitorrá átalakítva küldi le az Aldunára rendfenntartás végett. *Az óbudai hajógyárban épülő 13 új gőzöst szintén felfegyverezve építik tovább...»*

Szlavóniában óriási vakrémület. Orosz, szerb, bosnyák betörésektől tartanak, s segélykérő futárokat indítanak Pestre, mert semmi áron sem akarnak Magyarországtól elszakadni...»

«A magyarhoni oláhok ünnepélyes óvást emelnek a Karlovicán történt szerb fellépéssel szemben, ahol a szerbek kimondták elszakadásukat. Egyben kérik a magyar kormánytól — a magyar nyelv diplomáciai méltóságának elismerése mellett — hogy belügyeikben az oláh nyelvet használhassák, a magyar kultuszminisztériumnak legyen egy oláh osztálya, a közigazgatásban ők is helyet foglalhassanak, s a határőr ezredek közt kellő számú oláh tisztek is teljesíthessenek szolgálatot...»

Nagyjából ennyi az oláhság kívánsága, amit egy balázsfalvi nagygyűlés lényegileg ugyanígy, csak bővebb fogalmazásban hangoztatott.

A magyarhoni németség álláspontját a Pressburger Zeitung fejezi ki:

«Magyarországi németajkú polgártársaink értsék meg, hogy ők — bárhogy gondolkodjanak is — *nem lehetnek mások, mint magyarok, s a haza érdekei az ő érdekeik is.»*

Nagybecskerek közgyűlése átiratot intéz a kormányhoz és *felhívja figyelmét a moldvai csángó magyarokra, kik mintegy 40 ezren vannak, s hazánkba lennének mielőbb telepítendők.* (De hogyan? — Kérdi a lap.) *Fajunk szaporítása végett lenne ez kívánatos, mire kiáltó szükségünk van...»*

Horvátországgal Jellasics miatt, ádázul folyik magasabb színvonalú politikai küzdelmünk. Az *Agramer Zeitung* szokta számukra beadni a kemény nyelni valókat:

«Mióta bánunk őexcellenciája, mint ilyen működik, a legkisebb lépést sem tevé, miről őfelségének közvetlenül vagy Ferenc Károly főherceg őfenségének jelentést ne adott volna s eddig egy lépése sem rosszaltatott, minélfogva minden tette, mint helyes és igazolt jelenik meg.»

Ez politikai beállítású ugratás Magyarország felé, s célba is talál a magyar közvéleményben, mert a lap is megjegyzi, mely átvette a pár sort: *«Kezd már a fátyol fellebbenni...»*

Az *Agramer Zeitung* a június 5-iki zágrábi tartománygyűlés után a továbbiakban így ír: *«A gyűlés az itteni magyarok iránt — kiknek sokan elzárásukat, sokan agyonverésüket sürgetik — határozatot hozott, hogy mind még júniusban térjen vissza hazájukba. Az új magyar pénzeket itt nem fogják elfogadni. Sitkai ügyvédet pedig, ki a magyarokkal sűrűn érintkezett, elfogták...»*

Ezzel szemben a valóság erősen más!

Tudjuk, hogy a magyar kormány báró Hrabovszky, újvidéki hadtestparancsnokot küldte fiskusok kíséretében Zágrábba, az új bánnal rendet csinálni. A küldöttség feleútról visszatért, mert Jellasics előlük Bécsbe utazott, Hrabovszky egyedül ment tovább, s csak a visszatérő Jellasiccsal találkozott Gradecen, amikor már az eltussolás udvari utasításra folyamatban volt.

A Bécsbe érkezett Jellasics egyenesen István főherceg nádor karjaiba szaladt, ki Bécsben várta:

«A nádor őfelsége tegnapelőtt Insbruckból Bécsbe érkezvén, legelőbb is a bánnal találkozott s őt kérdőre vonta, de ez őfelségére hárította a felelősséget azért, amiket tett. Erre István főherceg a bánt rögtön magához vette s visszautazott vele Insbruckba, hogy a dolgot végkép eligazítsák, maga, királyunk őfelsége előtt...»

Egyébbként Insbruckból is érkezett a bánhoz rendelet, hogy 24 óra alatt jelenjék meg az udvarnál.

Hogy Insbruckban mi történt, arról közelebbi tudomása nem lehetett senkinek, ellenben pár nap mulva *több királyi kézirat érkezett le a magyar kormányhoz Tirolból.* A következő tartalmakkal:

«1. *Június közepe táján a király az udvarral együtt Pestre jön, hogy a nemzetgyűlést személyesen nyissa meg, s utánna huzamosabb ideig itt marad s a gödöllői Grassalkovich-palotában fog megszállni.* 2. *Jellasics már engedelmességre intetett.* 3. *Hrabovszkynak újabb királyi szóval meghagyatott, hogy szigorúan járjon el.* 4. *Minden katonai és polgári hatóság engedelmeskedjék a magyar kormánynak.* 5. *Az erdélyi főhadi kormányzó, báró Puchner is a magyar kormánynak tartozik engedelmeskedni...»*

E legutolsó pont különösen arra vonatkozik, hogy június elsején az erdélyi országgyűlés *kimondván az Uniót, vagyis Magyarországgal a közjogi egyesülést, a magyar határ immár Zágonig tartott.*

A *székelységhez* az udvartól ment el a rendelet, — mint addigi határőrökhöz — *«hogy hatezer fővel azonnal induljanak Szeged alá, hogy a magyar kormánynak erős támaszt adjanak. A többi székely ezredeket pedig egész Erdélybe szétosztották a rend fenntartására.»*

Mészáros hadügyminiszter udvari engedéllyel hazatért és hazaért Veronából és átvette a magyar hadügyi tárcát. *Galiciából a Vilmos-huszárok, Csehországból a Nádor-huszárok indultak már hazafelé, a bécsi Estei-ezred már Pestre érkezett és ugyanazon a napon feleskődött a magyar alkotmányra.*

A viharos határokkal körülvéve, Magyarország úgy tűnt fel e pillanatban, mint a nyugalom és béke erős szigete.

Zágrábban Jellasics nyilatkozott a tartománygyűlésben:

«Ő, valamint a horvát nép kívánja a Magyarországgal való egybekötöttséget, a 800 éves szomszédi jó viszony tanácsolja, hogy a viszálykodást barátságosan intézzék el. A magyar korona az ő hazájának is koronája, de a horvátok a magyarokkal való egységet csak úgy akarják fenntartani, hogyha a magyar korona attól a dinasztiától, melyet a horvát korona is ékesit, elszakadni nem akar és nem fog...»

Világosan érezhető, hogy Insbruckban erőteljesen elsimították a magyar-horvát viszályt!

Ez volt a harmadik menet, s Pest újra fellélegzett.

«Gróf Széchenyi házat kezd építtetni Pesten, hogy a jelen zavargós időkben ösztönt öntsön azokba a pénzes polgárokba, kik csak azt nézik, mit csinál Széchenyi. *Az elbújt és eldugott pénzek jöjjenek elő, dolgoztassanak és adjanak a kézműveseknek munkaalkalmat.»*

Az *önálló magyar hadsereg* felszerelést és ruhákat próbál. *Barna lesz az attila, veres zsinórral, a nadrág kék, a csákó fekete. Az önkéntes honorácior jelentkezők Komáromba mennek tiszti iskolába. A tisztek rangfokozatát a mellükön, baloldalt csillag jelöli.*

«Pest városát egész terjedelmében egy kétöles várfallal kezdik körülvenni...»

Óbuda mezőváros Budához csatolják.

«Az új magyar bankjegyeket Walzel Ágoston könyomdász felszerelésével, kincstári felügyelet mellett kezdik nyomtatni...»

«Körmöcről havonkint 20 ezer darab arany szállíttatik Pestre, a magyar pénzverő gép már elkészült és használatba vétetett...»

«Batthyány miniszterelnök elutazott Insbruckba, hogy a királyt és az udvart Pestre kísérje, addig helyettese az ország vezetésében gróf Széchenyi István...»

Olyanok a hírek 1848 júniusában, mintha a béke, a szabadság és a munka áldott kora köszöntött volna a nemzetre...

ZILAHY IGÉRETE:

«Nem fogok szakállt növeszteni és sáskát enni, különben sem szeretem a sáskát...»

REGGELI DAL A KITŰNŐEK ISKOLÁJÁBAN...

(Rádiókép 1960-ból.)

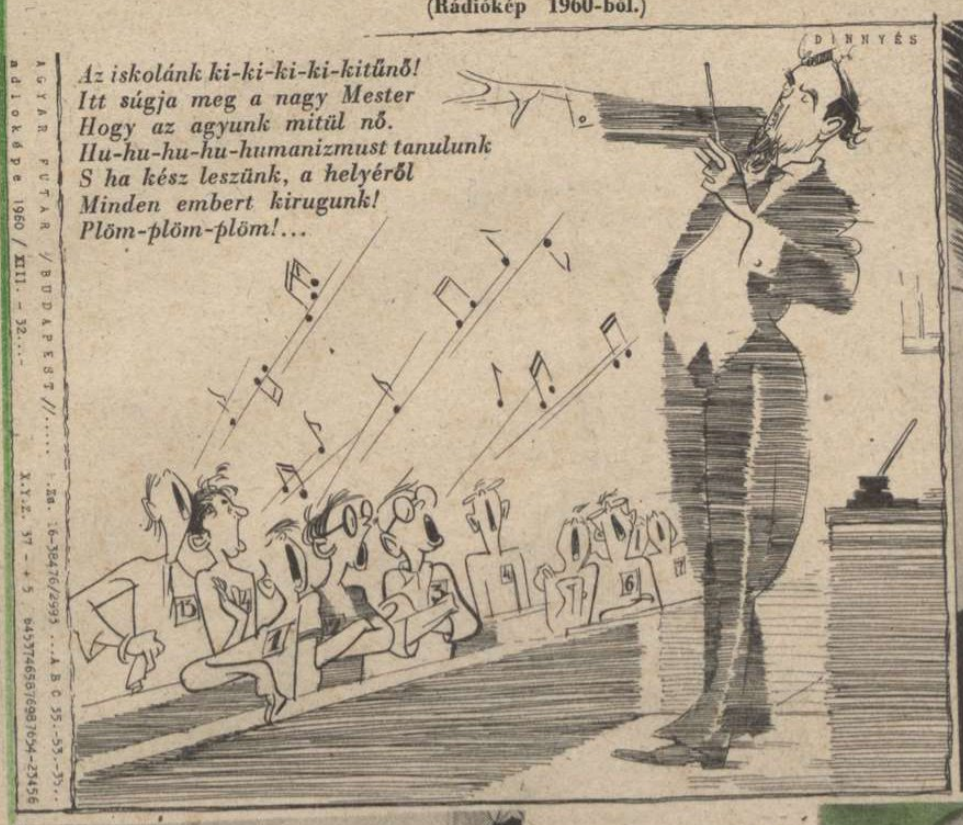

MAGYAR FUTÁR / BUDAPEST //..... Ba. 16-3876/2993 ...A B C 55.-53.-37..
adlokép e 1960 / XII. - 32...
X.Y.Z. 57 - +5 8457746557/698 1694-25456

BRITANNIA BEHAJÓZIK A HÁBORÚ NEGYEDIK ESZTENDEJÉBE...

ŐSZI CSILLAGHULLÁSKOR...

Most kívánj valamit, Churchillkém, mert az beteljesedik...

AMERIKAI KÜLÖN JELENTÉS

Halló! Halló! Nagy győzelem az Atlanti-óceánon! Egy ellenséges tengeralattjáró, az egyik csatahajónk elsüllyesztésénél két torpedót vesztett... →

MUNKAFEGYELEM

← *— Az elnök urat most nem szabad zavarni, — éppen a nullákat fújja a termelési számok mögé...*

AKIKET ELITÉLTEK A ZSIDÓTÖRVÉNY KIJÁTSZÁSA MIATT...

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: DR. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel: Grátzer Antal. Szerkesztőség: V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 19. Telefon: 132-883, 139-926. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén. Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

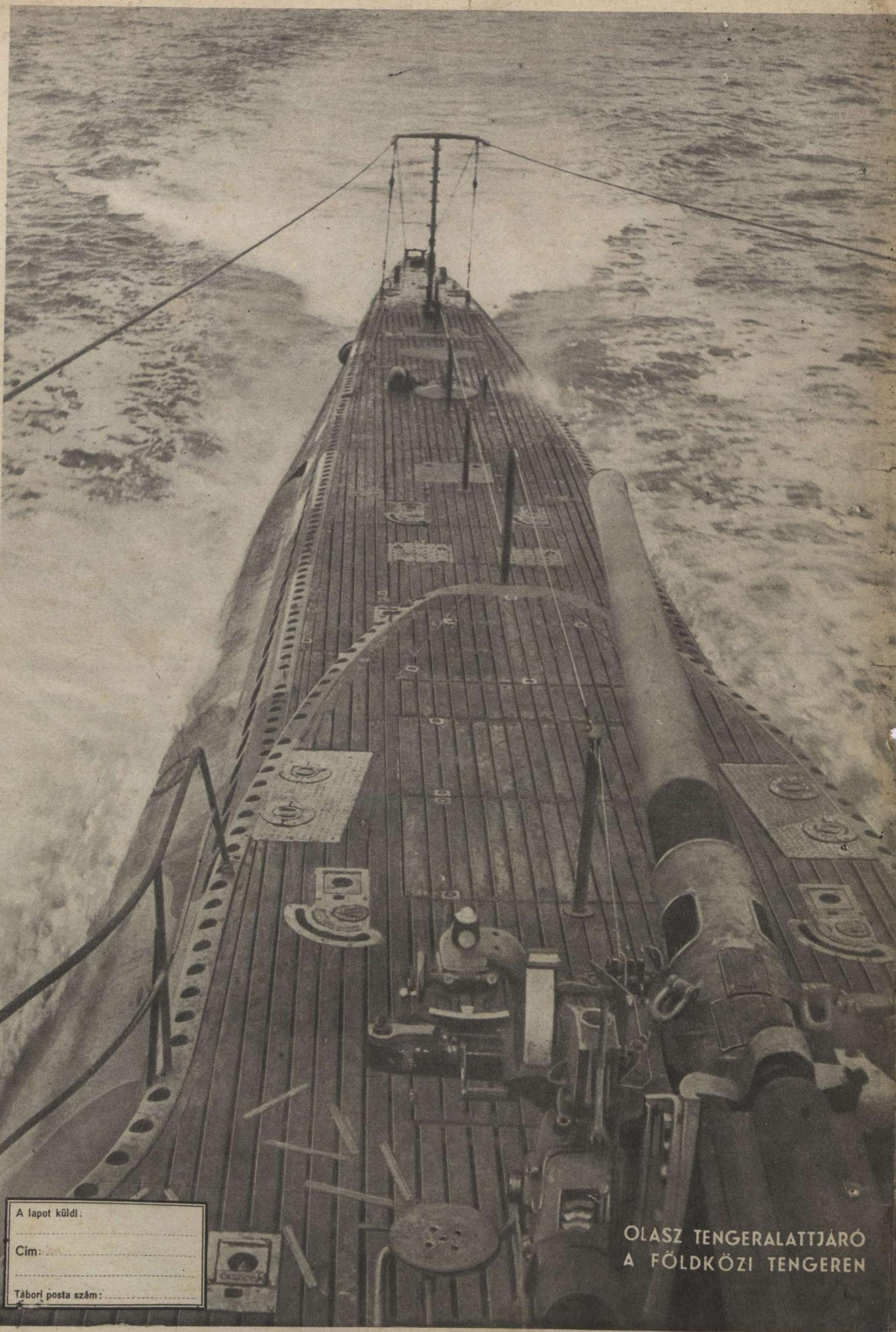

A lapot küldi:

.....

Cím: .....

.....

Tábori posta szám: .....

OLASZ TENGERALATTJÁRÓ
A FÖLDKÖZI TENGEREN